

GÉCZINÉ BÁRDOSI ESZTER

A határokon átnyúló végrehajtási eljárások a magyar bírósági gyakorlatban – egy összehasonlító vizsgálat tanulságai

A magyar bíróságok hazánk Európai Unióhoz való csatlakozása óta, több mint öt éve alkalmazzák a Tanács 44/2001/EK rendeletét, amely a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szól. Közel négy éve alkalmazandó az Európai Parlament és a Tanács 805/2004/EK rendelete a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról. Az e két rendelet határokon átnyúló végrehajtási ügyekben történő alkalmazását vizsgáltam a phd tanulmányaim keretében végzett felmérés során, amelyet 2009. januárja és júniusa között végeztem Győr – Moson – Sopron, Komárom – Esztergom, Vas és Veszprém megye bíróságain.

Dolgozatom három fő részből áll. Az első részében fel szeretném vázolni a kutatás legfontosabb ismérveit: az általa átfogott időszakot, a tárgyát képező esetek főbb jellemzőit és csoportjait, végül a vizsgálat célját és módszerét. Ezt követően rátérek az ügyek kapcsán alkalmazott jogszabályok áttekintésére, a 44/2001/EK, valamint a 805/2004/EK rendelet szabályainak bemutatása a vizsgálat során fellelt esetek segítségével történik. Végül, dolgozatom utolsó részében összegzem a négy megyében elvégzett vizsgálat adatait, eredményeit, megpróbálom magyarázatot adni az eltérésekre, egyes adatoknál, ahol rendelkezésre álltak korábbi információk – megpróbálom a két vizsgálat különbségeire is rávilágítani. Zárásként pedig kísérletet teszek annak a kérdésnek a megválaszolására, hogyan működnek a gyakorlatban a határokon átnyúló végrehajtási eljárásokra vonatkozó európai rendeletek, beváltják – e a hozzájuk fűzött reményeket, gyorsabbá és hatékonyabbá teszik – e a határozatok szabad áramlását.

I. A kutatás ismérvei

1. A kutatás ideje

A vizsgálatot a megyei bíróságok elnökei által kiadott kutatási engedélyek alapján 2009. január 5. és 2009. június 10. között végeztem el. Ebben az időszakban a tényleges kutatás, azaz az iratanyag kigyűjtése, átvizsgálása és kijegyzetelése megynként kb. egy-egy hetet vett igénybe. Győr – Moson – Sopron Megyében ennél valamivel hosszabb ideig tartott a kutatás, mivel itt nagyobb mennyiségű volt a fellelt eset. Veszprém és Komárom – Esztergom Megyében rövidebb idő alatt sikerült a kigyűjtött ügyeket kijegyzetelni, mivel itt a megyeszékhelyen összegyűjtötték az aktákat, nem kellett minden városi bíróságra külön elutazni.

A vizsgálat az Európai Unióhoz való csatlakozást követő időszakot fogta át, tehát azok az ügyek képezték tárgyát, amelyek 2004. május 1. és 2009. június között fejeződtek be a négy megye bíróságain.

2. A kutatás tárgya

A kutatás tárgyát azok a határokon átnyúló végrehajtási ügyek képezték, amelyekben a négy dunántúli megye bíróságai a 44/2001/EK rendelet határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezéseit, valamint a 805/2004/EK rendelet szabályait alkalmazták.

Határokon átnyúló végrehajtás alatt a külföldi bírósági határozatok magyarországi illetve a magyar határozatok külföldi végrehajtását értem.¹

A külföldi határozatok magyarországi végrehajtásával kapcsolatban a hazai bíróságok az ügyek két nagyobb csoportjával találkozhatnak: az egyik, szélesebb körbe azok az esetek tartoznak, amelyekben a külföldi határozatot Magyarországon végrehajthatóvá kell nyilvánítani. Ez a magyar Vht. szerint úgy történik, hogy a magyar bíróság végzéssel tanúsítja, hogy a külföldi határozat Magyarország területén a hazai határozatokkal azonos módon végrehajtható. Az esetek kisebb hányada az, ahol ez a közbenső, végrehajthatóvá nyilvánítási ún. exequatur eljárás elmarad és a külföldi ítélet alapján közvetlenül végrehajtási lapot állítanak ki.

A magyar bírósági határozatok „exportjánál” a vonatkozó EK rendeletek alapján a bíróságoknak alapvetően egy teendőjük van: a határozatról a rendeletek mellékletében szereplő formanyomtatvány, az ún. tanúsítvány kiállítása, amellyel igazolják, hogy a határozat végrehajtható. A végrehajtást kérőnek ezzel a formanyomtatvánnyal magának kell külföldön kezdeményeznie a végrehajtást. A gyermektartásdíjak végrehajtása (ill. a perköltség követelések) végrehajtása a kivétel ezalól, mert ilyen esetekben a bíróságoknak a nemzetközi jogsegélyegyezmények alapján közre kell működniük a végrehajtási kérelem külföldre való továbbításában.

¹ Kengyel Miklós egy írásában érzékletesen vezeti le, hogyan és miért váltak egy évtized alatt a „külföldi elemet tartalmazó, vagy nemzetközi vonatkozású” ügyek az ezredforduló jogi terminológiájának szóhasználatában „határon átnyúló, vagy szebb kifejezéssel határon átívelő” jogvitákká. KENGYEL MIKLÓS: *A határon átívelő jogviták és a nemzetközi jogfejlődés*. in: *Közjegyzők Közlönye* 2008/1. 3.

A négy megye kiválasztásánál az volt az egyik szempont, hogy olyan helyen célszerű a vizsgálatot lefolytatni, ahol feltehetően sok ilyen ügy folyt: ez az Észak–Nyugat dunántúli régióban azért volt várható, mert itt a fejlettebb gazdaság és a nyugati határ közelsége több ilyen esetet valószínűsített. Az első, Győr–Moson–Sopron megyei vizsgálat nagyjából igazolta is ezt a várakozást: éves szinten 8–10 külföldi végrehajtási ügy folyt a megye bíróságain. Az öt év alatt befejezett közel ötven eset alapján körvonalazódó gyakorlat azonban messzemenő következtetések levonására nem tűnt alkalmasnak, célszerűnek látszott legalább két vagy három másik, szomszédos megye gyakorlatát is megvizsgálni és az eredményeket összevetni. Felvetődhet a kérdés, nem lett volna –e egyszerűbb a Budai Központi Kerületi Bíróságon elvégezni a kutatást, amely a főváros területén a külföldi határozatok végrehajthatóvá nyilvánítására kijelölt bíróság. A BKKB-n belüli egységes gyakorlat a jogalkalmazás esetleges eltéréseinek vizsgálatát nem tette volna lehetővé.

A felmérés készítésekor az „első merítéssel” minden külföldi végrehajtási ügyet igyekeztem kigyűjteni. Ebből már látható volt, hogy a külföldi végrehajtási ügyek túlnyomó része az Európai Unión belüli ügyforgalomban bonyolódik, ezen kívül csak egy-egy svájci, ausztrál, ukrán, norvég vonatkozású esetet találtam a négy megyében.

A kutatás fókuszában azok a határon átvélő végrehajtási ügyek álltak, amelyekben a fent említett két EK rendeletet alkalmazták. A vizsgált ügyek mintegy 90 %-a a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK rendelet hatálya alá tartozott. A határokon átnyúló végrehajtási ügyeknek nagyjából egytizedében alkalmazták a bíróságok a 805/2004/EK rendelet szabályait. E rendeletek tárgyi hatályán kívül eső ügyre az összes külföldi végrehajtási ügy köréből kevés példa akadt: csak néhány esetben merült fel a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK rendeletet illetve kétoldalú jogsegélyegyezmények, multilaterális nemzetközi egyezmények alkalmazása. A gyermektartási ügyek külföldi végrehajtása az a terület, ahol nemzetközi egyezményeket gyakran alkalmaznak, mivel az EK rendeletekkel együtt érvényesül a vonatkozó New York –i Egyezmény, és a rendeletek alkalmazásával konkurál a Hágai Gyermektartási Egyezmény.

3. A vizsgálat célja

A kutatásom célja a következő volt: a külföldről érkező határozatok magyarországi végrehajtásával kapcsolatban fel akartam mérni, hány ilyen kérelem érkezett a megyékbe 2004. május 1. óta, ezek mely országokból jöttek és milyen típusú ügyekben; mely rendeletek alapján kérik a végrehajtást, megfelelőek –e a beadványok az ilyen ügyekben, vagy gyakori a hiánypótlás. Vizsgálni szerettem volna, mennyi idő telik el a végrehajthatóvá nyilvánításig valamint a végrehajtás elrendeléséig, illetve az ügy végrehajtóhoz kerüléséig, milyen gyakori a jogorvoslat az ilyen ügyekben, milyen indokkal és eredményesen veszik-e azt igénybe. A magyar határozatok külföldi végrehajtásához kapcsolódó ügyekben át akartam tekinteni, hogy 2004. május 1. óta hány esetben adtak ki tanúsítványt a négy megyében, milyen perekhez kapcsolódóan, mely országokban való felhasználáshoz. Kíváncsi voltam arra is, hogy a határterületeken megfigyelhető-e a külföldi végrehajtási ügyek magasabb száma az ország belső vidékeihez képest. Végso-

ron arra kerestem választ, hogy azok az EK rendeletek, amelyeket 2004 óta alkalmazunk, és amelyek célja külföldi végrehajtások gördülékenyebbé tétele, beváltják – e a hozzájuk fűzött reményeket.

4. A felmérés módszere

A kutatási módszer megválasztásánál arra törekedtem, hogy minél tárgyilagosabban közelítsek a témához.

Az első nehézség ebben hamar jelentkezett: az esetek kigyűjtése nem volt egyszerű, mivel a vizsgálni kívánt ügyekre vonatkozóan nincs hivatalos statisztikai adatgyűjtés, sőt az elektronikus végrehajtási lajstrom program újabb változata nem teszi lehetővé az ügyek típus szerinti kiválogatását a 2007-et megelőző időszakból. Hozzá kell tenni: a külföldi végrehajtási ügyek felcímkézését nem írja elő sem a BÜSZ², sem a Végrehajtási Ügyviteli Szabályzat (VÜSZ)³ sem pedig a bíróságok egységes iratkezeléséről szóló 4/2002. OIT Szabályzat.

Győr – Moson – Sopron megye esetében két tényező segítette az összes megyébe érkező külföldi végrehajtási ügy megtalálását: a végrehajtási lajstrom megjegyzések rovatában az ilyen ügyeknél az irodavezető minden esetben bejegyezte a „tanúsítvány” szót, ez alapján a programból minden ügyet sikerült megtalálni 2007-től kezdődően. A 2007 előtti ügyek kikeresésében helyismeretem segített. (2005-ben neveztek ki bírósági titkárnak a Győri Városi Bíróságra). A külföldre irányuló végrehajtási kérelmeket illetően viszont csak a bírák és titkárok emlékezetére lehetett hagyatkozni, így lehet, hogy néhány ügy kimaradt a gyűjtés során.

Ugyanez a körülmény fennállt a Vas, Veszprém és Komárom – Esztergom megyében végzett adatgyűjtésnél is: csak a végrehajtási ügyszakba beosztott bírák és titkárok segítségével, az ő emlékezetükre hagyatkozva lehetett kigyűjteni az eseteket – ez a legjobb szándék mellett is magában hordoz bizonyos hibalehetőséget, az adatokból való következtéseknél ezt tehát nem szabad figyelmen kívül hagyni.

A kigyűjtött ügyek mennyiségével kapcsolatban megjegyzendő, hogy a bírósági ügyviteli szabályok sajátossága miatt gyakran fordul elő, hogy egy tényleges ügy több ügyszámon is szerepel. Ennek az az oka, hogy bár egy ügyet érdemben egyszer lehet befejezni, ügyviteli befejezés többször is történhet. Az ügyszámok többszöröződését kiszűrtem az adatgyűjtéskor, vagyis egy ügy az tényleg egy ügy.

A fenti módszerrel kigyűjtött ügyiratokat áttanulmányoztam és aktánként vezetett adatlapokra kijegyzeteltem belőlük a legfontosabb információkat: a bíróság nevét, az ügyszámot, külföldre irányuló végrehajtás vagy Magyarországra érkező, melyik EK rendeletet alkalmazták, melyik országhoz kapcsolódik, milyen típusú ügyben született döntésről van szó, mikor adták be a kérelmet. Mikor történt az első intézkedés, majd az érdemi döntés, volt – e hiánypótlás, volt – e fellebbezés, ha igen, milyen okból stb. Az adatlapokat bíróságonként és évekre lebontva csoportosítottam és összegeztem, majd elemeztem.

² A bírósági ügyviteli szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet

³ A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezeléséről szóló 1/2002.(I.17.) IM rendelet

A kutatási módszerről szólva feltétlenül megemlíteném, hogy hazánkban már folyt empirikus felmérés a témában. Kengyel Miklós vezetésével gyűjtöttek anyagot 2006-ban ahhoz az Európai Unió Bizottsága által megrendelt tanulmány elkészítéséhez, amely valamennyi tagállamban vizsgálta a 44/2001/EK rendelet alkalmazását. A kutatás alapján a Heidelbergi Ruprecht Karls Egyetem készítette el a JLS/C4/2005/03. számú jelentést, amelynek végleges változata 2007. szeptemberében készült el.⁴ Kengyel Miklós a hazai felmérés tapasztalatairól az Európai Jog hasábjain részletesen beszámolt.⁵ A 2006-os felmérés eredményei – amelynek magyar adatait zömében a BKKB ill. megyei bíróságok kérdőíves adatszolgáltatása alapján nyerték – kiindulópontként és viszonyítási alapként szolgálhattak, általuk lehetővé vált annak vizsgálata, hogy az azóta eltelt időben változott – e a gyakorlat.

Mielőtt ismertetném, hogy a kutatás során a fenti módszerrel milyen adatokat szereztem és rátérnék azok összegzésére, elemzésére és értelmezésére, célszerűnek tűnik a határokat átlépő végrehajtási ügyek jogszabályi háttérét, a vonatkozó EK rendeleteket áttekinteni. A joganyagot a kutatás során feltárt érdekesebb jogesetek ismertetésével próbálom „emészthetőbbé” tenni.

II. A jogforrások áttekintése

A külföldi határozatok elismerését és végrehajtását többértű, nehezen áttekinthető szabályozás rendezi az Európai Unióban. Magyarországon az EK rendeleteket, nemzetközi egyezményeket kell alkalmazni ezen a területen, mindemellett a hatályos Pp., Vht. vonatkozó szakaszait is szem előtt kell tartani.

1. A legfontosabb, legátfogóbb jogforrás a Tanács **44/2001/EK rendelete** a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, amelynek előzménye az 1968-as Brüsszeli Egyezmény volt. A jogszabályt emiatt Brüsszel-I. Rendeletnek is nevezik. A rendelet 2004. május 1-től hatályos Magyarországon. Ez az EU tagállamai egymás közti viszonyában kötelezően alkalmazandó, közvetlenül hatályos, a tagállamok közti két ill. többoldalú egyezmények helyébe lépett. Ugyanakkor, együtt alkalmazandó olyan egyezményekkel, amelyeknek a tagállamok részesei és amelyek egyes különös jogterületeken a joghatóságot, a határozatok elismerését és végrehajtását szabályozzák. (Így pl. a New York –i Tartási Egyezmény-nyel)

2. Speciális jogviszonyokra vonatkozik a Tanács 2201/2003/EK rendelete a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, amelyet a szakirodalom Brüsszel-II.A. Rendeletnek is nevez. 2005. március 1-jén lépett hatályba, módosítása a küszöbön áll⁶.

3. Az Európai Parlament és a Tanács 805/2004/EK rendelete a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról nagy előrelépést jelentett a végrehajtási eljárások gyorsabbá tételében a végrehajthatóvá nyilvánítási ún. exequatur eljárás eltörlésével, 2005. október 25-ét követően kell alkalmazni.

⁴ <http://www.ipr.uni-heidelberg.de/studie2/index.htm>

⁵ KENGYEL MIKLÓS: A Tanács 44/2001/EK (Brüsszel-I.) rendeletének alkalmazása a hazai joggyakorlatban Egy empirikus vizsgálat tapasztalatai. in: Európai Jog 2007/2. 37–45.

⁶ COM(2006)399. <http://eur-lex.europa.eu>

4. Az Európai Parlament és a Tanács 1896/2006/EK rendelete az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szintén tartalmaz végrehajtási szabályokat a határon átlépő ügyekre. A rendelet 2008. december 12-től alkalmazandó.

5. Az Európai Parlament és a Tanács 861/2007/EK rendelete a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről 2009. január 1-től alkalmazandó. Ez a rendelet egyszerűsített és gyorsított végrehajtási szabályokat tartalmaz azokra határokat átlépő ügyekre, amelyeket 2000 eurót meg nem haladó követelés érvényesítésére e speciális eljárás szabályai szerint folytattak le.

6. *A gyermektartási kötelezettség tárgyában hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, Hágában, 1958. április 15-én aláírt egyezmény* (az 1965. évi 7. törvényerejű rendelettel hirdették ki) valamint *a tartásdíj külföldön való behajtása tárgyában, New Yorkban, 1956. évi június hó 20. napján kelt nemzetközi egyezmény* (az 1957. évi 53. törvényerejű rendelet hirdette ki) is alkalmazható az EU-n belül a tartásdíjak behajtása során. Megjegyzendő, hogy a Hágai Egyezmény az ügyfél választása esetén alkalmazható a 44/2001/EK rendelet helyett, vagy olyan esetekben ha a határozat még olyan időpontban keletkezett, amikor a 44/2001/EK rendelet még nem volt alkalmazható, így pl. a 2004. május 1. előtt született magyar gyermektartási ítéleteknél. A gyermektartásdíjak behajtására vonatkozik egy új jogszabály, a Tanács 4/2009/EK rendelete, amely 2009. január 30-án lépett hatályba, és 2011. június 18-tól kell alkalmazni.

7. Szólni kell végül arról, hogy a határozatok elismerés és végrehajtása kapcsán az EK rendeletek helyett még mindig alkalmazandóak lehetnek az unión belüli ügyforgalomban is a kétoldalú jogsegélyegyezmények, vagy többoldalú nemzetközi egyezmények, olyan speciális kérdésekben, amelyeket az EK rendeletek nem szabályoznak, illetve olyan „régii” határozatoknál, amelyek a rendeletek hatálybalépése előtt keletkeztek. Így kivételesen alkalmazandóak lehet az unión belüli ügyekben is az alábbi kétoldalú egyezmények: (egy részüket a 44/2001/EK rendelet 69. cikke említi – amelyeknek tehát a rendelet a helyükbe lép főszabály szerint)

Szerződés a Bolgár Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság között a polgári, családjogi és bünygyi jogsegélyről, kelt Szófiában, 1966. május 16-án, és az ezt kiegészítő jegyzőkönyv (kihirdette az 1967. évi 6. tvr. és az 1983. évi 2. tvr.)

Szerződés a Lengyel Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság között a polgári, családjogi és bünygyi jogsegélyről, kelt Budapesten, 1959. március 6-án, és kiegészítő jegyzőkönyve (kihirdette az 1960. évi 5. tvr és az 1981. évi 24. tvr.)

Szerződés Magyar Népköztársaság és a Görög Köztársaság között a polgári és bünygyi jogsegélyről, kelt Budapesten, 1979. október 8-án, (kihirdette az 1981. évi 21. tvr.)

Szerződés a Magyar Népköztársaság és a Francia Köztársaság között a polgári és a családjogi jogsegélyről, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, a bünygyi jogsegélyről és a kiadatásról, kelt Budapesten, 1980. július 31-én, (kihirdette az 1982. évi 3. tvr.)

Szerződés a Magyar Népköztársaság és a Ciprusi Köztársaság között a polgári és bünygyi jogsegélyről, kelt Nicosiában, 1981. november 30-án, (kihirdette az 1983. évi 19. tvr.)

Szerződés a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között a jogsegélyről, valamint a polgári jogi, családjogi és a büntetőügyekre vonatkozó jogi kapcsolatok szabályozásáról, kelt Bratislavában 1989. évi március hó 28-án, továbbra is hatályos a Cseh Köztársaság, Szlovákia és Magyarország között, (kihirdette az 1991. évi LXI. tv.)

Szerződés a Román Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság között a polgári, családjogi és bűnügyi jogsegély tárgyában, kelt Bukarestben 1958. évi október hó 2. napján (kihirdette az 1959. évi 19. tvr.)

Szerződés a Magyar Népköztársaság és az Olasz Köztársaság között a kölcsönös polgári jogsegélyről, kelt Budapesten 1977. évi május hó 26. napján (kihirdette az 1981. évi 11. tvr.)

Szerződés a Magyar Népköztársaság és a Finn Köztársaság között a polgári, családjogi és büntető ügyekben nyújtandó jogvédelemről és jogsegélyről kelt Budapesten, 1981. évi május hó 22. napján (kihirdette az 1982. évi 25. tvr.)

Ezeknek a kétoldalú egyezményeknek az alkalmazása pl. a bolgár és a román viszonylatban a 2007. január 1. előtt született határozatokat illetően még mindig szükséges lehet, ugyanígy a többi csatlakozó keleti országgal kötött egyezményé is a 2004. május 1. előtti határozatoknál, vagy az általuk szabályozott speciális kérdéseknél, amelyeket az EK rendeletek nem tartalmaznak.

Az EK rendeleteket a végrehajthatóvá nyilvánítás szempontjából két főbb csoportra oszthatjuk. Az egyik csoportba tartoznak azok a rendeletek, amelyek a határozatok más tagállamban való végrehajtásához előírják a közbenső, exequatur eljárást – ezek a régebbi rendeletek. A másik csoportban, az újabb rendeleteknél a végrehajtásnál már nem kell exequatur eljárást lefolytatni. Kisebb átfedések vannak a két csoport között.

Az exequatur eljárás során a külföldi határozatot a végrehajtás helye szerinti tagállam bírósága végrehajthatóvá nyilvánítja, ami történhet a külföldi határozatra vezetett záradék formájában, vagy nyilvántartásba vétel útján (pl. az Egyesült Királyságban). Az exequatur eljárás végrehajtási jogcímet keletkeztet egy, a határozat meghozatalától különböző országban. Ez szükséges ahhoz, hogy az egyik tagállam a felségterületén érvényesülni engedjen olyan döntést, amelyet egy másik tagállam a bírósága hozott meg.

1. sz. táblázat

<i>Van exequatur eljárás</i>	<i>Nincs exequatur eljárás</i>
44/2001/EK rendelet	805/2004/EK rendelet
2201/2003/EK rendelet	2201/2003/EK rendelet ⁷
4/2009/EK rendelet	1896/2006/EK rendelet ⁸
	861/2007/EK rendelet
	4/2009/EK rendelet

A jogfejlődés iránya a közbenső, végrehajthatóvá nyilvánítási eljárások eltörlése felé mutat, a bírósági határozatok szabad áramlásának és a határokat átlépő végrehajtási eljárásoknak a felgyorsítása érdekében. Az Európai Unió tagállamainak egymás iránti bizalma persze nem jelenti azt, hogy a tagállamok szuverenitásuk egy részét feladva, min-

⁷ A 2201/2003/EK rendelet szerint a szülői felügyelettel kapcsolatos ügyekben hozott döntések külföldi végrehajtásához szükséges a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás, csak kivételesen, a gyermek láthatására (41. cikk) ill. a gyermek visszavételére (42. cikk) vonatkozó határozatoknál tekint el az exequatur eljárástól.

⁸ Az 1896/2006/EK rendelet tovább egyszerűsített: a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás eltörlésén túl, a tanúsítvány kibocsátásától is eltekint, az ellentmondás hiányában automatikusan végrehajthatóvá kell nyilvánítani az európai fizetési meghagyást egy formanyomtatványon, és azt a jogosultnak kézbesíteni kell. (18.Cikk)

den további nélkül kitennék a polgáraikat (lakóikat) másik tagállamokból érkező bírói döntéseknek. A határozatok szabadabb és gyorsabb áramlása végett az exequatur eljárás biztosította garanciákról lemondtak, viszont a fair eljárás többlet-feltételeit építették be a polgári eljárás egy másik szakaszába: a származási hely bíróságának az alapeljáráásban fokozottan ügyelnie kell a felek meghallgatására, a védekezés lehetőségének biztosítására, az iratok tényleges kézbesítésére. Ezeknek a meglétét igazolja a határozat származási helye szerinti tagállam bírósága a tanúsítványokkal, amelyek a végrehajtás előfeltételei a fogadó államokban.

A következőkben a 44/2001/EK rendeletet és a 805/2004/EK rendelet végrehajtási szabályainak részletes ismertetésével próbálom meg a kétféle eljárási sémát bemutatni.

1. Hogyan alkalmazza a magyar bírósági gyakorlat a Tanács 44/2001/EK rendeletének a külföldi határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályait?

A 44/2001/EK rendelet a külföldi határozatok elismerése és végrehajtása kapcsán egy háromlépcsős megoldást alkalmaz, amelynek lényege röviden a következő: 1. a határozat meghozatala szerinti állam bírósága kiállít egy igazolást arról, hogy a határozat a származási országban végrehajtható. 2. Ezután következik a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás, amiről a végrehajtás helye szerinti másik tagállam bírósága dönt, a benyújtott igazolás és a külföldi határozat alapján. 3. A végrehajthatóságot megállapító döntés jogerőre emelkedése után következik a végrehajtás elrendelése, ami Magyarországon a végrehajtási lap kiállításával történik.

A külföldi határozatok elismerése és végrehajtása kapcsán kétféle „tanúsítványról” beszélhetünk, az azonos szóhasználat gyakran okoz keveredést és zavart, szükséges ezért tisztázni a két jogintézmény különbségét.

Tanúsítványnak nevezi Rendelet egyrészt azt a formanyomtatványt, amelyet a határozathozatal helye szerinti bíróság állít ki az V. melléklet szerint, és ami igazolja, hogy a határozat az adós ellen a származási tagállam területén végrehajtható. Az ilyen tanúsítvány kiállítása Magyarországon az elsőfokon eljáró bíróságok hatáskörébe tartozik a Vht. 31/C.§ (1) bek. a) pontja alapján. Korábban a végrehajtást elrendelő és a végrehajtást foganatosító bíróság is állíthatott ki tanúsítványt. Ezt a szabályt a 2008. december 12-től hatályos 2008. évi XXXIX. törvénnyel kigyomlázták a Vht.-ból.⁹ Lényegében ez az az ügycsoport, amelyet a kutatásban a „külföldre irányuló”, vagy kifelé menő ügyeként jelöltem.

A külföldi határozat magyarországi végrehajtására alkalmazni kell a Rendelet 38–52. Cikkét, valamint a Vht. 205–210/B. §-át. A külföldi határozat végrehajthatóvá nyilvánításától a Rendelet II. melléklete szerint a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság, Budapesten pedig a Budai Központi Kerületi Bíróság dönt. Ha a külföldi határozat Magyarországon végrehajtható, akkor a Vht. 208.§ -a szerint a bíróság a külföldi határozatra végzésével végrehajtási tanúsítványt vezet, amelyben azt tanúsítja, hogy a határozat a magyar jog szerint a belföldi bíróság határozatával azonos módon végrehajtha-

⁹ A Vht.-t módosító 2008. évi XXXIX. törvény miniszteri indokolása szerint ésszerűsíteni és egyszerűsíteni kellett a tanúsítványok kiállítására vonatkozó hatásköri és illetékességi szabályokat. Forrás: <http://www.parlament.hu/irom38/05591/05591.pdf> 32. p (2009.01.31.)

tó. Itt van tehát a „másik” tanúsítvány, ami a megtévesztő szóhasználat miatt az előzővel könnyen összekeverhető.

Az alábbiakban cikkenként következnek a 44/2001/EK rendelet határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályainak ismertetése és a kutatás során az adott cikk alkalmazására fellelt esetek ismertetése.

22. cikk

A lakóhelyre való tekintet nélkül a következő bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:

5. a határozat végrehajtását érintő eljárásban annak a tagállamnak a bíróságai, ahol a határozatot végrehajtották, vagy ahol azt végre kell hajtani.

A nemzetközi végrehajtás terén – a végrehajtás foganatosításánál – kizárólagos joghatóság érvényesül, azaz minden államnak kizárólagos joghatósága van a saját területén foganatosítandó végrehajtási eljárásra. Nem lehet tehát végrehajtási lap kibocsátását kérni olyan adós ellen, aki nem Magyarországon lakik.

A 22. cikk 5. pontja vonatkozásában a magyar bírói gyakorlatból az alábbi esetet emelhetjük ki: a Veszprémi Városi Bíróság a 1901-25.Vh.827/2007/2. számú végzésében megállapította joghatóságának hiányát és a végrehajtás lap kibocsátását megtagadta az Olaszországban élő adóssal szemben, akinek sem lakóhelye sem vagyona nem volt Magyarországon. Határozatának indoklásában a rendelet 22. cikkére hivatkozott és tájékoztatta a végrehajtást kérőt, hogy a Veszprémi Városi Bíróság ítéletében meghatározott gyermektartásdíj végrehajtásának foganatosítására abban a tagállamban van lehetőség, amelyben az adós lakóhelye illetve végrehajtás alá vonható vagyona található – jelen esetben Olaszországban. Tájékoztatta a bíróság a végrehajtást kérőt a tartásdíj külföldön való behajtása tárgyában, New Yorkban, 1956. évi június hó 20. napján kelt nemzetközi egyezmény által biztosított lehetőségekről is, majd az eljárás későbbi szakaszában a végrehajtási kérelmet a tartásdíjat megállapító határozatról a 44/2001/EK rendelet V. melléklete alapján kiállított tanúsítvánnyal együtt – jogsegély keretében – az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumon keresztül Olaszországba továbbította.

A fent említett ügyszámhoz hasonló eset elég gyakran fordul elő a bírósági gyakorlatban, a végrehajtási kérelmeket sokszor rutinszerűen, ámde helytelenül végrehajtási lapon terjesztik elő a külföldi adósokkal szemben is.

34. cikk

A határozat nem ismerhető el, amennyiben:

1. az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kéri;

2. a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették az alperes részére megfelelő időben ahhoz, hogy védelméről gondoskodhasson, kivéve, ha az alperes elmulasztotta a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezését, annak ellenére, hogy lehetősége lett volna rá;

3. összeegyeztethetetlen az azonos felek közötti jogvitában abban a tagállamban hozott határozattal, amelyben az elismerést kéri;

4. összeegyeztethetetlen más tagállamban vagy harmadik államban, azonos jogalaptól származó, azonos felek közötti eljárásban hozott korábbi határozattal, feltéve, hogy a korábbi határozat a címzett tagállamban az elismerés feltételeinek megfelel.

A 34. cikk gyakorlati alkalmazásának tapasztalatairól előjáróban elmondhatjuk, hogy a jogorvoslatok során igen gyakran hivatkoztak ezen okok valamelyikére, azonban a másodfokú bíróságok egyetlen esetben sem találták igazoltnak e hivatkozásokat.

A 34. cikkhez kapcsolódóan a magyar bíróságok előtt gyakran vetődött fel a 2. pont-ra való hivatkozás. A külföldi határozatok végrehajthatóvá nyilvánítása elleni jogorvoslati eljárásban sokszor hozták fel ezt az érvet az adósok. A Győri Városi Bíróság a 0801–61.Vh.3172/2007/2. számú végzésével egy, az Oberpullendorfi Járásbíróság által kibocsátott mulasztási ítéletet nyilvánított Magyarországon területén végrehajthatónak, amely ellen az adós fellebbezéssel élt. Előadta, hogy az alapeljárásban sem személyesen, sem meghatalmazottja útján nem tudott részt venni, mivel a keresetlevelet nem kézbesítették részére olyan időben, hogy a védekezésre módja lett volna felkészülni. A másodfokú eljárásban a Győr – Moson – Sopron Megyei Bíróság 1.Pkf.50.937/2007/2. számú végzésével a városi bíróság végzését helybenhagyta. A végzés indokolásában hivatkozott a rendelet 34. cikkének 2. pontjára, majd kifejtette, hogy az adósnak a 2004. április 29-én történt kézbesítést követően 2004. június 22-ig, a mulasztási ítélet meghozataláig eltelt idő állt rendelkezésére. A megyei bíróság azonban nem is vizsgálhatta azt, hogy ez az idő mennyiben volt elég a védekezése előkészítésére, mivel ezt megelőzően az adósnak igazolnia kellett volna, hogy „fellebbezésre lehetősége volt –e, illetőleg fellebbezési joggal élt-e a határozat alapjául szolgáló eljárásban”. Az adós ezeket nem igazolta, a „végzés megváltoztatására a fellebbezésben felhozottak az érdemi vizsgálathoz szükséges egyik konjunktív feltétel hiányában nem alkalmasak.” A megyei bíróság tehát a 2. pont két fordulatát olyan konjunktív feltételnek tekintette, amely bizonyítására az adós köteles a végrehajthatóvá nyilvánítással kapcsolatos jogorvoslati eljárás során.

A Veszprémi Városi Bíróság fentebb említett 1901–25.Vh.827/2007. számú ügye szintén kapcsolódott a 34. cikk 2. pontjához: a veszprémi gyermektartási határozat olaszországi végrehajthatóvá nyilvánítása során az adós feltehetően erre hivatkozva kérte a végrehajtás elutasítását, ezért az olasz bíróság az IRM-en keresztül kérte az ítélet, a jogerősítő végzés, a keresetlevél és az első tárgyalásra szóló idézés szabályszerű kézbesítését igazoló tértivevények bíróság által hitelesített másolatának megküldését.

Ehhez kapcsolódva szükséges kitérni arra, hogy amíg a Brüsszeli Egyezmény alapján a külföldi határozat végrehajthatóvá nyilvánítása során eljáró bíróságnak hivatalból vizsgálnia kellett a kézbesítések szabályszerűségét, addig a 44/2001/EK rendelet alapján a végrehajthatóvá nyilvánításról első fokon döntő bíróság ezt nem teheti meg, a megtagadási okok vizsgálatára csak a jogorvoslati szakaszban kerülhet sor. Mindazonáltal – legalábbis a gyermektartásos ügyekben – a gyakorlat alapján célszerűnek látszik a bírósági jogsegély során ezeket a mellékleteket eleve csatolni a továbbítandó iratokhoz, ez egy körrel lerövidíthetné az átadó és átvevő központi hatóságokon keresztüli ügyintézkést. Fontos, hogy minden másolatot hitelesíteni kell, az egyszerű fénymásolat nem elfogadható, és világosan ki kell tenni ezekből, hogy mely irat kézbesítését igazolják. Ezt a technikát kövezték a Tataházi Városi Bíróságon folyt 1201.Vh.3856/2007. számú ügyben is, ahol a gyermektartásdíj németországi végrehajtásához még az iratok továbbítása előtt bekérte az IRM a tértivevények hiteles másolatát, ugyanezen okból, „meg-

előzve” az adós esetleges kifogását a 34. cikk 2. pontjára hivatkozva, és lerövidítve a jogsegély útját.

36. cikk

A külföldi határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.

45. cikk

(1) Az a bíróság, amelynél a 43. vagy 44. cikk alapján jogorvoslatot nyújtottak be, kizárólag a 34. és 35. cikkben meghatározott okok egyike alapján utasíthatja el vagy vonhatja vissza a végrehajthatóságot megállapító határozatot. A bíróság késedelem nélkül határozatot hoz.

(2) A külföldi határozat érdemben semmilyen körülmények között sem vizsgálható felül.

A 36. cikk ill. a 45. cikk (2) bekezdés alkalmazásával kapcsolatban elmondható, hogy a hazai bíróságok előtt – az „alapügyben nem vehettem részt, nem kaptam idézést” után – leggyakrabban az az adósi kifogás hangzik el, hogy „nem /ennyivel/ tartozom”.

A Győri Városi Bíróság a 0801–56.Vh.1551/2006. számú ügyben az Eisenstadti Törvényszék mulasztásos ítéletét nyilvánította Magyarországon végrehajthatónak. Az adós a végzés elleni fellebbezésében a tartozás fennállását vitatta. A Győr – Moson – Sopron Megyei Bíróság 2.Pkf.50.387/2006/2. számú végzésével a városi bíróság határozatát helybenhagyta, a 36. cikkben foglaltak alapján, hivatkozva arra is, hogy a rendelet 45.cikk (1) bekezdésében foglalt feltételék egyike sem áll fenn.

Hasonló volt a Tatabányai Városi Bíróság 1201–31.Vh.947/2005/2. számú végzése elleni adósi fellebbezésben előadott érvelés: az Ennsi Járásbíróság fizetési meghagyásának magyarországi végrehajthatóságát az adós azért kifogásolta, mivel álláspontja szerint a fizetési meghagyással érvényesített követelés valójában nem az ő, hanem a cége tartozása. Egyébként pedig a hitelező követelése az adós cégének ausztriai csődeljárása során részben kielégítést nyert. Ezt a hivatkozást is a 36. cikk, ill. a 45. cikk (2) bekezdése alapján utasította el a Komárom–Esztergom Megyei Bíróság, 2.Pf.21.015/2005/3. számú végzésével helybenhagyva az elsőfokú határozatot.

38. cikk

(1) Valamely tagállamban hozott és ebben az államban végrehajtható határozatot más tagállamban akkor hajtanak végre, ha azt bármely érdekelt fél kérelmére ott végrehajthatónak nyilvánították.

A 38. cikk (1) bekezdéséhez kötődő magyar bírósági gyakorlatról a következőket kell tudni: ha a külföldi határozat Magyarországon végrehajtható, akkor a Vht. 208.§-a szerint a bíróság a külföldi határozatra végzésével végrehajtási tanúsítványt vezet, amelyben azt tanúsítja, hogy a határozat a magyar jog szerint a belföldi bíróság határozatával azonos módon végrehajtható.

Érdekességképpen itt egy kapcsolódó eset a győri ügyek közül. A Győr–Moson–Sopron Megyei Bíróság 2.Pkf.51.430/2008/2. sz. végzésében észrevételezte, hogy a városi bíróság a külföldi határozatot végrehajthatóvá nyilvánította, holott „nem a Magyarország területén való végrehajthatóságról kell végzést hozni, hanem azt kell tanúsítani, hogy a határozat a magyar jog szerint a belföldi bíróság határozatával azonos módon végrehajtható.”

A megyei bíróság döntése összecseng a szakirodalomban megjelent állásponttal, miszerint a „végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat tartalmát és formáját nem a rendelet, hanem a nemzeti jog szabályozza”¹⁰

A fenti véleménnyel kapcsolatban egy kiegészítést lehetne megfogalmazni. A végrehajthatóság megállapítása iránti eljárásra vonatkozóan a rendelet szabályai a nemzeti jog helyébe léptek, a végrehajthatóvá nyilvánítás fő feltételeit ebben találjuk, a kérelem benyújtásának részletszabályait viszont a rendelet 40. cikke alapján a nemzeti jog határozza meg, döntésnek a rendelet által nem rendezett kérdéseit a Vht. és Pp. szabja meg, a végrehajtás foganatosítására szintén a magyar Vht. szabályait kell alkalmaznunk.

39. cikk

A kérelmet a II. mellékletben szereplő listán megjelölt bírósághoz vagy hatáskörrel rendelkező hatósághoz kell intézni.

(2) Az illetékességet annak a félnek a lakóhelye alapján határozzák meg, akivel szemben a végrehajtást kérték, vagy a végrehajtás helyének alapján kell meghatározni.

A külföldi határozat végrehajthatóvá nyilvánításától a rendelet II. melléklete szerint a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság, Budapesten pedig a Budai Központi Kerületi Bíróság dönt. Megjegyzendő, hogy a rendelet II. mellékletét ezekkel az adatokkal a Csatlakozási Szerződés II. melléklet 18.pont A. rész 3. alpontja egészítette ki.

A 39. cikket illetően szimpatikus és ügyfélbarát megoldást alkalmazott a Veszprémi Városi Bíróság egyik határozatában. A magyar hitelező cég a sikertelen hazai végrehajtási eljárást követően kérelmezte, hogy a bíróság „terjessze ki a végrehajtást az adós romániai vagyonaára is”. Az 1901–22.Vh.2320/2007/4. számú végzésével a bíróság tájékoztatta a végrehajtást kérőt, hogy a Veszprémi Városi Bíróság által kibocsátott jogerős fizetési meghagyásról kiállította a rendelet 54. cikke szerinti tanúsítványt. Részletes tájékoztatást adott ezen kívül a végrehajtást kérőnek arról, hogy a tanúsítvánnyal a hogyan, milyen mellékletek benyújtásával kérheti Romániában a követelése végrehajthatóvá nyilvánítását. A Polgári Ügyek Igazságügyi Atlaszában talált adatok alapján a bíróság megjelölte azt is, hogy a hitelező a 39. cikk alapján az adós lakóhelye szerint melyik román bíróságnál nyújthatja be kérelmét.

Fontos megjegyezni, hogy a jogérvényesítés segítségével eddig, azaz az ügyfél részletes tájékoztatásáig mehet el a bíróság és ezt meg is kell tennie. A tanúsítvánnyal együtt ki kell adni a végrehajtást kérőnek az alapügyben hozott határozat egy hiteles kiadványát, illetőleg a jogérvényesítés segítésének elve valamint a költséghatékonyság szem előtt tartásával – ha a határozat fordítása a bírósági eljárásban már megtörtént – célszerű a fordításból is küldeni hiteles másolatot a végrehajtást kérőnek, vagy ezt mellékletben hozzátácsolni a tanúsítványhoz. Tetemes költséget és időt takaríthat meg a bíróság ezzel az egyszerű megoldással. (Ld. még az 54. cikknél ismertetett eseteket)

Ki kell említeni azonban, hogy a 44/2001/EK rendelet alapján – a tartásdíj behajtását érintő határozatok kivételével – nincs lehetőség arra, hogy a magyar bíróságok közvetlenül „áttegyék” vagy megküldjék a külföldi bíróságoknak a végrehajtási kérelmeket. A tartást érintő határozatokat viszont kötelesek a bíróságok külföldre továbbítani a New York –i egyezmény alapján történő jogsegély keretében, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumon keresztül.

¹⁰ KENGYEL MIKLÓS – HARSÁGI VIKTÓRIA: *Európai polgári eljárásjog*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. 445.

40. cikk

(1) A kérelem benyújtására szolgáló eljárást annak a tagállamnak a joga szabályozza, amelyben a végrehajtást kérték.

(2) A kérelmezőnek a felhívott bíróság illetékességi területén található kézbesítési címet kell megadnia. Ha azonban annak a tagállamnak a joga, amelyben a végrehajtást kéri, az ilyen cím megadásáról nem rendelkezik, a kérelmező kézbesítési meghatalmazottat jelöl ki.

(3) A 53. cikkben említett okiratokat a kérelemhez csatolják.

A 40. cikkhez (2) bekezdéséhez kapcsolódóan a magyar bírósági gyakorlatból a Veszprémi Városi Bíróságon folyt 1901–20.Vh.287/2004. számú ügyet említhetjük meg, amelyben a Neussi Járásbíróság két fíletét nyilvántották a végrehajthatóvá. A Veszprém Megyei Bíróság az adós fellebbezése folytán a határozatot 2.Pkf.22.202/2004/2. számú végzésével hatályon kívül helyezte, mivel az elsőfokú eljárásban a végrehajtást kérő oldalán ügyvéd járt el, azonban sem meghatalmazást, sem kézbesítési megbízást nem csatoltak be, ezen kívül elmaradt a neussi határozatokra vonatkozó 53. cikkben előírt tanúsítvány csatolása is.

41. cikk

A határozatot az 53. cikkben említett alaki követelmények teljesítését követően, a 34. és 35. cikk szerinti felülvizsgálat nélkül nyomban végrehajthatónak kell nyilvántani. Az a fél, aki ellen a végrehajtást kérték, az eljárásnak ebben a szakaszában a kérelemre észrevételt nem tehet.

A 41. cikk második fordulatahoz kapcsolódik a már említett, Veszprémi Városi Bíróságon folyt 1901–20.Vh.287/2004. számú ügy amelyben az adós a megismételt eljárásban hozott végzés elleni fellebbezésben azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú eljárásban nem hallgatták meg. A Veszprém Megyei Bíróság 2.Pkf.21.026/2005/2. számú végzésével az elsőfokú határozatot helybenhagyta, az adós kifogásával kapcsolatban kifejtette, hogy adós meghallgatására az elsőfokú eljárásban nincs lehetőség, a bíróság nemperes eljárásban határoz, a városi bíróság nem sértett jogszabályt az adós meghallgatásának mellőzésével.

A 41. cikk második fordulatahoz is kapcsolódik a Tatabányai Városi Bíróság előtt 1201.Vh.3133/2007. számon folyt ügy, amelyet részletesen a 42. cikknél ismertetünk.

42. cikk

(1) A végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozatot haladéktalanul a kérelmező tudomására kell hozni annak a tagállamnak a joga által megállapított eljárásnak megfelelően, ahol a végrehajtást kérték.

(2) A végrehajthatóságot megállapító határozatot kézbesítik annak a félnek, aki ellen a végrehajtást kérték, a határozattal együtt, amennyiben azt a fél részére még nem kézbesítették.

A magyar bírósági gyakorlatból a 42. cikk alkalmazását szemlélteti a következő eset. A Tatabányai Városi Bíróság a 1201.Vh.3133/2007/4. számú végzésében a Freiburgi Törvényszék költségmegállapító végzéséről tanúsította, hogy a magyar jog

szerint a belföldi bíróság határozatával azonos módon végrehajtható. Az adós a végzés ellenj fellebbezésében kifogásolta, hogy a bíróság tanúsítvány beszerzése nélkül döntött a végrehajthatóvá nyilvánításról, hogy az adós neve helytelenül szerepel a végzésben, nem állapítható meg ez alapján, ki is pontosan az adós, ezen kívül sérelmezte, hogy a városi bíróság nem kézbesítette részére az eljárás alapjául szolgáló iratokat, így pl. a német bíróság határozatát sem, amelyről pedig neki nem volt tudomása. Kifogásolta, hogy nem tehetett észrevételt az elsőfokú eljárásban a végrehajtást kérő által előadottakra. A Komárom – Esztergom Megyei Bíróság 2.Pkf.20.293/2008/7. számú végzésével a városi bíróság határozatát – az adós nevének pontosításával – helybenhagyta, az adós kifogásaival kapcsolatban megállapította a következőket: az adós nevét valóban elírták a határozatban, de a freiburgi határozatban a bejegyzett cégnévvel azonos név szerepel, így azt a megyei bíróság helyesbítette. Az adós 42.cikk (2) bekezdésével összefüggő kifogását nem fogadták el, mivel a beszerzett iratok alapján megállapítható volt, hogy az adós jogi képviselője útján részt vett a freiburgi eljárásban. Az ügyvédnek kézbesítették az iratokat, így az adósnak is tudomással kellett bírnia az abban született határozatról. Végül, a megyei bíróság kifejtette, hogy bár a városi bíróság valóban tanúsítvány beszerzése nélkül hozott határozatot, de az 55. cikknek megfelelően járt el, mivel a végrehajtást kérő által csatolt iratokból minden szükséges információ rendelkezésre állt ahhoz, hogy a freiburgi határozatot Magyarországon végrehajthatóvá nyilvánítsák.

43. cikk

(1) *A végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen bármely fél jogorvoslatot nyújthat be.*

(2) *A jogorvoslatot a III. mellékletben szereplő listán megjelölt bírósághoz kell benyújtani.*

(3) *A jogorvoslatot a peres eljárási szabályoknak megfelelően kell kezelni.*

(4) *Amennyiben az a fél, aki ellen a végrehajtást kérték, a kérelmező által benyújtott jogorvoslatot érintő eljárásban nem jelenik meg a jogorvoslat tárgyában eljáró bíróság előtt, a 26. cikk (2)–(4) bekezdését kell alkalmazni még abban az esetben is, ha az a fél, aki ellen a végrehajtást kérték, egyik tagállamban sem rendelkezik lakóhellyel.*

(5) *A végrehajthatóság megállapítása elleni jogorvoslatot a végrehajthatóságot megállapító határozat kézbesítésétől számított egy hónapon belül kell benyújtani. Ha az a fél, akivel szemben a végrehajtást kérik, más tagállamban rendelkezik lakóhellyel, mint ahol a végrehajthatóságot megállapították, a jogorvoslatra nyitva álló időtartam akár a személyes, akár a lakóhelyen történő kézbesítés időpontjától számított két hónap. Ez az időtartam a távolságra tekintettel nem hosszabbítható meg.*

A 43. cikk (1), (2) és (5) bekezdésével kapcsolatban elmondható, hogy a magyar bírói gyakorlat számára nem mindig egyszerű a rendelet és a nemzeti jog szabályainak együttalkalmazása a határozatszerkesztés során. Ez megmutatkozik a jogorvoslati figyelmeztetések színes kavalkádjában, ahol a nemzeti és európai szabályok keveredése miatt bizony sokszor bukkant fel helytelen tájékoztatás a végzésekben. A jogorvoslati figyelmeztetések „tarka csokrában” a következő gyakori típus hibák fordultak elő:

Egyes végrehajthatóságot megállapító határozatokban a jogorvoslati figyelmeztetés – a 44/2001/EK rendeletszabályait figyelmen kívül hagyva – a magyar Pp. szerinti 15 napos fellebbezési határidőről tájékoztatta a feleket. Más esetben pedig a rendelet alapján – a felekre egységesen – egy hónapos fellebbezési határidőt adott a határozat, holott

a másik tagállamban lakó adósra helyesen két hónap lett volna a határidő. Előfordult olyan jogorvoslati figyelmeztetés is, amely az elsőfokú határozat ellen „felülvizsgálat” benyújtásának lehetőségéről tájékoztatott, más ügyben a szöveg egyszerűen maradt a rendelet szóhasználatánál és a végzés elleni „jogorvoslatról” beszélt.

A külföldi határozat végrehajthatóvá nyilvánítására vonatkozó határozat elleni – a tisztességes eljárás követelményeinek megfelelő, a nemzeti jog és a rendelet szabályaival is összhangban álló jogorvoslati tájékoztatást – a következőképpen lehetne megfogalmazni arra az esetre, ha az adós Magyarországon lakik:

„A végzés ellen a kézbesítéstől számított egy hónapon belül fellebbezésnek van helye, amelyet a ... Megyei Bírósághoz címezve a ... Városi Bíróságon lehet benyújtani három példányban.”

Ha az adós külföldön lakik, a tájékoztatást például az alábbiak szerint lehet megadni:

„A végzés ellen fellebbezésnek van helye, amelyet a ... Megyei Bírósághoz címezve a ... Városi Bíróságon kell benyújtani három példányban. A végrehajtást kérőnek a fellebbezési kérelmet a végzés kézbesítésétől számított egy hónapon belül lehet benyújtania. Az adósnak a fellebbezési kérelmet a végzés kézbesítésétől számított két hónapon belül lehet benyújtania.”

Arra az esetre, ha a bíróság a külföldi határozat végrehajthatóvá nyilvánítása iránti kérelmet elutasítja, mert pl. a kérelmező nem nyújtotta be a rendeletben előírt mellékleteket, a tájékoztatást a magyar Pp. alapján kel megadni, hiszen erre a rendelet nem tartalmaz előírást. A végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás során ebben az esetben alkalmazuk a 15 napos határidőt. A figyelmeztetés ebben az esetben a „hagyományos”:

„A végzés ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül fellebbezésnek van helye, amelyet a ... Megyei Bírósághoz címezve a ... Városi Bíróságon lehet benyújtani három példányban.”

A 43. cikk (3) bekezdésének alkalmazása az egyértelműen hangzó jogszabályszöveg ellenére nem egységes a magyar bíróságok gyakorlatában. A jogszabály célja az lenne, hogy az elsőfokú nemperes eljárással ellentétben – ahol az adóssal nem kell közölni a teljes iratanyagot és ahol az adós valóban nem tehet észrevételt a végrehajtást kérő által előadottakra, ezért mintegy „meglepetésként” éri a végrehajthatóvá nyilvánításról szóló határozat – a jogorvoslati eljárásban lehetővé tegye mindkét fél meghallgatását és az adós számára a védekezést. Ez együtt jár azzal is, hogy a feleket a kontradiktórius eljárás szabályainak figyelembevételével tájékoztatni kell a bizonyítási kötelezettségéről és a bizonyítási teherről.

A Győr–Moson–Sopron Megyei Bíróság gyakorlatában a fellebbezéseket nemperes eljárásban bírálják el. A Győr–Moson–Sopron Megyei Bíróság Polgári Kollégiuma megvitatta ezt a kérdést, és arra jutott, hogy nemperes eljárásban intézendők a végrehajthatóvá nyilvánítással kapcsolatos végzések elleni fellebbezések, mivel a Vht. 210/A. §-a lehetővé teszi meghallgatás tartását nemperes eljárásban is, így a kontradiktórius

eljárás követelményének eleget tesznek.¹¹ A vizsgált ügyekben hozott határozatok (2.Pkf.50.279/2006/2., 2.Pkf.50.872/2005/2., 2.Pkf.50.387/2006/2., 2.Pkf.50.388/2006/2., 1.Pkf.50.937/2007/2., 2.Pkf.51.430/2008/2.) tehát mind tárgyaláson kívüli eljárásban születtek.

A Veszprém Megyei Bíróság szintén peren kívüli eljárásban bírálja el a fellebbezéseket. (2.Pkf.21.026/2005/2.)

A Komárom–Esztergom Megyei Bíróság a peres eljárás szabályai szerint jár el, 2.Pf.21.015/2005/3. ill. 2.Pkf.20.293/2008/7. számú végzését nyilvános fellebbezési tárgyaláson hozta meg.

A Vas Megyei Bíróság gyakorlatáról nincs adat, mivel nem volt fellebbezett végzés a vizsgált elsőfokú határozatok között.

A fellebbezések tárgyaláson kívüli elbírálásával kapcsolatban felmerülhet a kérdés, megfelel-e ez az eljárás a 44/2001/EK rendelet 43. cikk (3) bekezdésének? A válasz eldöntésénél több szempontot kell mérlegelni.

A végrehajtási eljárás a magyar jog szerint nemperes eljárás, kivételes eszköznek minősül a végrehajtási per indítása. Ennek az az egyszerű oka, hogy a már egyszer perben eldöntött kérdéssel kapcsolatosan nem lehet újra „vitát nyitni”, az adósnak a perben kell a követeléssel kapcsolatos kifogásait érvényesítenie, erre a végrehajtási szakban már csak igen korlátozott mértékben van lehetősége. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság peren kívüli eljárásban hoz határozatot végrehajtási ügyekben. Ez az eljárási mód a végrehajtási ügyek gyors és hatékony befejezését szolgálja, figyelembe véve azt is, hogy az adósok a végrehajtás során „végső eszközként” gyakran próbálják a jogorvoslatokkal az eljárást elhúzni. Azokra az esetekre, ha a bíróságnak mégis szüksége lenne a felektől közvetlenül beszerzendő információkra, a peren kívüli eljárásban rendelkezésre áll a meghallgatás lehetősége. Meghallgatást tehát a bíróság csak akkor tart, amikor azt szükségesnek látja.

Ez a gondolatmenet igaz lehet a külföldről érkező határozatok végrehajtásánál is: az adósnak főszabály szerint az alapeljárásban kell érvényesítenie a követeléssel szembeni kifogásait, még akkor is, ha az a lakóhelyétől távol és idegen nyelven folyik. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni, hogy ez a két utóbbi tényező – az alapeljárás összes garanciális szabályának a betartása mellett is – megnehezíti az adós helyzetét a védekezésben. Ehhez járul még, hogy az exequatur eljárás első szakasza gyakorlatilag teljesen formális szempontok vizsgálatára korlátozódik (van –e hiteles határozat és tanúsítvány), a 34. cikkben foglalt megtagadási okok vizsgálatára az elsőfokú eljárásban egyáltalán nincs lehetőség. Mindezek a tényezők az adós védekezéshez való jogát jelentősen korlátozzák.

Végül érdemes egymás mellé helyezni a 44/2001/EK rendelet 43.cikkét: „A jogorvoslatot a peres eljárási szabályoknak megfelelően kell kezelni.” illetve a Vht. 210/A §-át, amely azt mondja: „A bíróság a 44/2001/EK tanácsi rendelet szerinti, a bírósági határozat és közokirat végrehajthatóságának megállapítására irányuló eljárás során – ha a 44/2001/EK tanácsi rendelet másképpen nem rendelkezik – az e Fejezetben foglaltak szerint jár el.” Az európai és a hazai szabályok alkalmazásánál az elsőbbség az európaié. Azaz, a magyar szabályokat – még az eljárásiakat is – csak akkor alkalmazhatjuk, ha

¹¹ Győr–Moson–Sopron Megyei Bíróság Polgári-Gazdasági-Közigazgatási Kollégium P.Koll.40/2005/I.sz. jegyzőkönyv kivonat a 2005. december 9. napján tartott kollégiumi értekezletről 4., 15.

az európai szabály azt kifejezetten felhívja, mint pl. a 40. cikk (1) bekezdésnél, vagy akkor, ha az európai szabály nem rendelkezik valamiről.

Az eldöntendő kérdés ezt követően az, hogy a „peres eljárás” azt jelenti – e ebben a kontextusban, hogy minden esetben kötelező tárgyalni, vagy azt, hogy olyan eljárásban kell vizsgálni a jogorvoslatot, amely lehetővé teszi a felek meghallgatását, az álláspontjaik ütköztetését, az adós kifogásainak tisztességes vizsgálatát. A nemperes eljárásban lefolytatható meghallgatás lehetőséget biztosít mindezek megvalósítására. Az pedig, hogy a konkrét esetben mindezt alkalmazták-e, már túlmutat a jogszabályokon, a bírói felelősség területére vezet illetve a másodfokú döntés ellen igénybe vehető felülvizsgálat tárgya lehet.

45. cikk

Ld. a 34–36. cikknél ismertetett eseteket.

52. cikk

A végrehajthatóságot megállapító határozat kibocsátására szolgáló eljárásban abban a tagállamban, ahol a végrehajtást kérték, semmiféle, a tárgy értéke alapján kiszámított díj vagy illeték nem számítható fel.

Az 52. cikkhez kapcsolódik a Győr–Moson–Sopron Megyei Bíróság 1.Pkf.50.937/2007/2. számú végzése, amely indokolásában a megyei bíróság rögzítette, hogy a rendelet 52. cikke alapján a (másodfokú) eljárás költségmentes. Hasonló álláspont tükröződik a Győri Városi Bíróság 0801–16.Vh.4337/2005/4. számú végzéséből. Ez utóbbi egy megismételt eljárásban utasította el a külföldi határozat végrehajthatóságának megállapítása iránti kérelmet és egyben rendelkezett a végrehajtást kérő által tévesen lerótt eljárási, valamint a fellebbező adós által lerótt fellebbezési illeték visszatérítéséről, hivatkozva az Itv. 57.§ (1) bekezdés m) pontjára.

Ez a gyakorlat az 52. cikknek tehát olyan értelmet tulajdonít, miszerint díj és illeték alóli mentesség a végrehajthatóságot megállapító határozat kibocsátására irányuló teljes eljárásra, így a jogorvoslati eljárásra is vonatkozik, és ez tárgyi illetékmentességet jelent.

Megjegyzendő azonban, hogy a végrehajthatóságot megállapító határozat jogerőre emelkedését követően a végrehajtási lap kibocsátására már nem vonatkozik az illetékmentesség.

53. cikk

(1) Az elismerést vagy a végrehajthatóság megállapítását kérelmező félnek be kell mutatnia a határozatnak a hitelessége megállapításához szükséges feltételeknek megfelelő másolatát.

(2) A végrehajthatóság megállapítását kérelmező félnek az 55. cikk sérelme nélkül az 54. cikkben említett tanúsványt is be kell mutatnia.

Az 53. cikk (1) bekezdésének alkalmazásának jellemző példája a Győri Városi Bíróságon folyt 0801–61.Vh.4583/2006. számú ügy, valamint a Szombathelyi Városi Bíróság előtt folyt 0801–SzVh.1076/2008. sz. eljárás. A bíróság mindkét esetben elutasította a külföldi határozatok magyarországi végrehajthatóvá nyilvánítását, mivel a végrehajtást kérő a hiánypótlási felhívás ellenére sem nyújtotta be a külföldi határozatok hiteles

kiadmányát, csak fénymásolat állt rendelkezésre. A gyakorlatban sokszor került sor hiánypótlásra amiatt, hogy a határozat hiteles kiadmánya nélkül csak a határozat hiteles fordítását mutatták be, összefűzve a határozat fénymásolatával. Fontos kiemelni, hogy a fénymásolat akkor sem elegendő a végrehajthatóság megállapításához, ha hiteles fordítással együtt áll rendelkezésre a határozatról, hiszen az nem a határozat hitelességét igazolja, csak a fordításét.

Az 53. cikk (2) bekezdésével kapcsolatos eseteket lásd az 55. cikknél.

54. cikk

A határozathozatal helye szerinti tagállam bírósága vagy hatáskörrel rendelkező hatósága bármely érdekelt fél kérelmére az e rendelet V. mellékletében szereplő formanyomtatványnak megfelelő tanúsítványt bocsát ki.

Az 54. cikk alkalmazásával kapcsolatban a magyar bírói gyakorlatból kiemelhető a Győr – Moson – Sopron Megyei Bíróságon folyt 9.K.27.070/2006. számú közigazgatás per, amely a rendelet tárgyi hatályának kérdését is érintette. Ebben a megyei bíróság a bulgáriai székhelyű felperesi vállalkozás által az alperes közúti közlekedési bíróság ügyében, valamint adóügyben hozott közigazgatási határozatainak felülvizsgálata iránt előterjesztett keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 10.000 forintt perköltség megfizetésére.

Az alperesi hatóság 2009. február 5. napján a 44/2001/EK rendelet 54. cikke alapján kérte az V. számú tanúsítvány kiállítását annak érdekében, hogy a neki megítélt perköltség végrehajtását külföldön kezdeményezhesse. A megyei bíróság 9.K.27.070/2006/11. számú végzésével a tanúsítvány kiállítását megtagadta, azzal az indokolással, hogy a 44/2001/EK rendelete hatálya nem terjed ki a közigazgatási ügyekre.

Az alperes fellebbezésében a végzés megváltoztatását, a tanúsítvány kiállítását kérte, arra hivatkozva, hogy jelen esetben nem adókötelezettség megállapításáról, hanem a Pp. alapján perköltség végrehajtásáról van szó, és erre a rendelet hatálya kiterjed.

A Fővárosi Ítéltábla 2.Kpkf.50.489/2009/2. számú 2009. május 13. napján kelt végzésével az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta. Döntése indokolásában rögzítette, hogy a 44/2001/EK rendelet 1. cikkének (1) bekezdése alapján a rendelet nem terjed ki az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre. A másodfokú bíróság hivatkozott az Európai Közösségek Bírósága C-185/07. számú Allianz Spa, Generali SpA v. West Tankers ügyben kifejtett álláspontjára, miszerint annak eldöntése során, hogy egy jogvita a rendelet hatálya alá tartozik –e, csak az eljárás tárgyát kell figyelembe venni (C-190/89. számú Rich-ügy). Konkrétabban szólva a rendelet hatálya alá tartozást annak a jognak a természete határozza meg, amelynek védelmére az adott eljárás irányul (C-391/95. számú Van Uden-ügy). A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes közigazgatási határozatai folytán az alperes és a felperes között közigazgatási hatósági jogviszony jött létre, nem mellérendeltségen alapuló polgári jogi jogviszony. A Legfelsőbb Bíróság is rámutatott arra BH 2004/189. számú eseti döntésében, hogy a peres fele közti közigazgatási jogviszony elemei, az abból fakadó egyes jogok és kötelezettségek nem alakíthatók polgári jogi jellegűvé, így polgári jogvitát nem keletkeztethetnek. A Legfelsőbb Bíróság EBH 2004/1077. számú elvi határozata szerint a közigazgatási ügy mindaddig folyamatban van, amíg a bíróság közigazgatási perben jogerős ítéletet nem hoz. Minderre figyelemmel, az elsőfokú bíróság közigazgatási ügyben hozott ítélete az eljárás

rás tárgyánál illetve az általa védett jogviszony természeténél fogva nem tartozik a rendelet hatálya alá, így sorolható ez alá az ítélet perköltségről rendelkező része sem.

Az V. melléklet szerinti tanúsítvány kiállításával kapcsolatban nem egységes annak a gyakorlata, hogy milyen nyelven állítja ki azt a származási ország bírósága. A 44/2001/EK rendelet 54. cikke – ellentétben a 805/2004/EK rendelettel – nem szabályozza, hogy a tanúsítványt milyen nyelven kell kiállítani, a gyakorlatban ezért nagyon sokféle megoldással lehet találkozni. A magyar bíróságok előtt folyt ügyekben számos esetben fordult elő, hogy a külföldi bíróságoktól származó, magyar nyelvű tanúsítványt csatoltak be, így például a Győri Városi Bíróság 0801–61.Vh.896/2008. számú ügyében Ausztriából érkezett magyar nyelvű tanúsítvány. Ennek a fordítottjára is volt precedens, a Győri Városi Bíróság a G.22.328/2007. számú ügyben magyar és német nyelven is kiállította a tanúsítványt, igaz, a rendelkező rész magyarul szerepelt a német nyelvű formanyomtatványon is. A Kőszegi Városi Bíróság a 1803.–Kvh.14/2008. számú ügyben magyar és német nyelven is kiállította a tanúsítványt, és a német nyelvű formanyomtatványra a határozat rendelkező részét is rávezették németül, mivel az az alapeljárásban elvéggeztetett fordítás miatt már a bíróság rendelkezésére állt.

Ezzel ellentétben, a Veszprémi Városi Bíróság 1901–21.Vh.1556/2006/4. számú végzésével megtagadta a Veszprémi Városi Bíróság által hozott, 4.P.21.819/2005/11. számú ítéletről a 44/2001/EK rendelet V. számú melléklete szerinti tanúsítvány német nyelven történő kiállítását. A határozat indokolásában kifejtette, hogy a Vht. 9.§ -a és a Pp.6.§ (2) bekezdése alapján nincs törvényes lehetőség a német nyelvű tanúsítvány kiállítására, mert az a körülmény, hogy a végrehajtást Németországban kell folytatni, a magyar bírósági eljárásban nem alapozza meg a német nyelv használatát.

A tanúsítvány kiállításához az V. mellékletben szereplő formanyomtatványt olyan módon szerkesztették meg, hogy az magának a nyomtatványnak a fordítását teljesen feleslegessé teszi, ennél fogva tulajdonképpen mindegy, milyen nyelven állítják ki. Minden tagállam bíróságai hozzáférhetnek az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvének kiállított nyomtatvány szövegéhez, így az egyes pontoknál szereplő adatokat azonosíthatják. A határozat rendelkező része szövegének fordításától viszont nem lehet eltekinteni, mert ez a végrehajtáshoz nélkülözhetetlen.

Ha a bíróságnak rendelkezésére áll az alapeljárásban hozott határozat fordítása azt a tanúsítvány kiállítása mellett a végrehajtást kérő részére rendelkezésre kell bocsátani. Ha ugyanis az alapeljárásban alkalmazták a Pp. 6.§ (2) bekezdését, és a perben fordítani kellett a határozatot, mert az egyik fél nem beszélt magyarul, akkor ez megalapozza, a Pp. 6.§ (2) bekezdésének alkalmazását a végrehajtási eljárásban is. Mindezt figyelembe véve – a kőszegi 1803.–Kvh.14/2008. számú eset mintájára – helyesnek és célszerűnek tekinthető az a gyakorlat, ha a magyar bíróság a végrehajtás helye szerinti állam nyelvén is kiadja a tanúsítványt és a határozat fordítását, amennyiben azt az alapeljárásban már beszerezte.

Abban az esetben viszont, ha magyar nyelvet beszélő felek között, Magyarországon folyt a per, csak a végrehajtást vinnék külföldre, ugyanez nem érvényes. Ha az alapeljárásban nem alkalmazták a Pp. 6.§ (2) bekezdését, akkor a bíróság a végrehajtási szakban sem köteles a tanúsítvány idegen nyelvű kiállítására és a határozat ellátmány terhére történő fordítására, így ezt a költséget a végrehajtást kérőnek kell előlegeznie. Helyes ez alapján a veszprémi döntés is.

55. cikk

(1) Ha az 54. cikkben említett tanúsítványt nem mutatják be, a bíróság vagy hatáskörrel rendelkező hatóság annak bemutatására határidői szabhat, elfogadhat azzal egyenértékű okiratot, vagy, ha úgy véli, hogy elegendő információval rendelkezik, eltekinthet azok bemutatásától.

(2) A bíróság vagy hatáskörrel rendelkező hatóság kérelmére be kell mutatni az okiratok fordítását. A fordítást valamely tagállamban erre képesítéssel rendelkező személy hitelesíti.

Az 55. cikk alkalmazására számos esetet találunk az uniós csatlakozás óta eltelt öt év magyar bírói gyakorlatából. Érdekes ezek közül kiemelni három jellemző ügyet, amelyek jól megvilágítják, hogy milyen követelményeket támaszt a magyar gyakorlat az „egyenértékű okirattal” szemben.

A Győri Városi Bíróság 0801–16.Vh.4337/2005/4. számú végzésével elutasította az olasz Prato-i Bíróság fizetési meghagyásának végrehajthatóvá nyilvánítása iránt benyújtott kérelmet, a következők miatt. A bíróság a hiányosan benyújtott kérelme miatt felhívta a végrehajtást kérőt, hogy csatolja be a végrehajthatni kívánt okiratok hiteles fordítással ellátott azon példányait, amelyekből megállapítható a fizetési meghagyás származási államban beállt jogereje és végrehajthatósága ill. ennek időpontja, valamint – ha a határozatot a megjelenés elmulasztása mellett hozták – az eljárást megindító irat kézbesítésének időpontja. A végrehajtást kérő a felhívásra, hivatkozással a 44/2001/EK rendelet V. mellékletében foglaltakra, a Prato-i Bíróság által kibocsátott – de az V. melléklettől eltérő – olyan igazolást csatolt, amely szerint a fizetési meghagyásra vonatkozó fellebbezést az általános peres ügyek között nem regisztráltak 2005. december 13-ig. A Győri Városi Bíróság szerint ez az okirat nem igazolta kellőképpen azokat az adatokat, amelyek a végrehajthatóság megállapításához szükségesek, mivel ebből nem állapítható meg, hogy a fizetési meghagyás jogerős és végrehajtható a származási tagállam területén.

A Tatabányai Városi Bíróság 1201–Vh.3133/2007/4. számú határozatával tanúsítvány benyújtása nélkül is megállapította a Freiburgi Törvényszék költségmegállapító végzéséről, hogy az Magyarországon végrehajtható. A határozat indokolása szerint az 55. cikk alapján a tanúsítvány benyújtásától eltekintett a bíróság, mivel a freiburgi döntésből és a mellékelten becsatolt iratokból megállapítható volt, hogy a határozat jellegénél fogva megfelel a magyar bíróságok polgári ügyekben hozott marasztaló határozatának, jogerős és végrehajtható. A bíróság ezért úgy ítélte meg, hogy a döntés meghozatalához a tanúsítvány nélkül is elegendő információval rendelkezik. Az adós fellebbezése folytán eljáró Komárom – Esztergom Megyei Bíróság helybenhagyta a városi bíróság határozatát és a kifejtette, hogy nem volt szükség a tanúsítvány beszerzésére, mert az iratokból valóban minden szükséges adat rendelkezésre állt, így az is, hogy az alapeljárásban hozott határozatot nem az adós távollétében hozták, mivel ügyvéddel képviseltette magát.

A Veszprémi Városi Bíróság 1901-22.Vh.1678/2007/2. számú – elsőfokon jogerősre emelkedett – végzésével a németországi Kerpeni Járásbíróság ítéletéről állapította meg, hogy az a magyar jogszabályok alapján végrehajtható. A kerpeni ítélet 1000 euró fájdalomdíj megfizetésére kötelezte a német alperest, akinek a kutyája megharapta a szintén német felperest. A végrehajtási kérelemmel az adós veszprém megyei ingatlanát vették célba. A bíróság észlelte, hogy a végrehajtási kérelemhez nem csatolták az V. melléklet

szerinti tanúsítványt. A rendelkezésre álló iratokból azonban megállapítható volt, hogy a kerpeni határozat Németországban jogerős és végrehajtható, az adós pedig ügyvédi képviseléssel részt vett az eljárásban. A bíróság mindezek alapján eltekintett a tanúsítvány beszerzésétől, ezeket az információkat elegendőnek tartotta ahhoz, hogy az ítélet magyarországi végrehajthatóságát megállapítsa.

Az ismertetett esetek alapján a gyakorlat egyértelműen arra mutat, hogy az V. melléklet szerinti tanúsítvány benyújtásától akkor tekintenek el a magyar bíróságok, ha a rendelkezésre álló iratokból egyértelműen megállapítható, hogy a határozat a származási országban végrehajtható, illetőleg, ha az adós nem vett részt az alapeljárásban, részére a kezdőiratot kézbesítették. Ezek az adatok gyakorlatilag a tanúsítvány 4.4 pontjában illetve záró mondatában szereplő információkat pótolják.

Az 55. cikk (2) bekezdésének alkalmazásával kapcsolatban elmondható, hogy a bíróságok általában a tanúsítvány és a határozat hiteles fordítását is kéri, és elfogadnak más országban hiteles fordítás készítésére jogosult által készített fordítást. Az 54. cikk-nél ismertetett esetekkel kapcsolatban írtakat csak megismételni lehet: a tanúsítvány fordíttatása felesleges, a rendelkező rész fordíttatása viszont elengedhetetlen. A határozat rendelkező részen kívüli szövegének fordíttatása szükségtelen és a végrehajtást kérőnek felesleges költségeket okoz, akkor viszont nem lehet az egész határozat fordítását „megúszni”, ha a határozat szerkesztése miatt nem világos benne a rendelkezések elhelyezkedése.

2. A 805/2004/EK rendelet alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok

A határokon átnyúló végrehajtási ügyeknek nagyjából egytizedében alkalmazták a bíróságok a 805/2004/EK rendelet szabályait. Mivel kisebb számú eset állt rendelkezésre a vizsgálat során, ezeknek a „hozadéka” is szerényebb, a rendelet alkalmazásának szűkebb vetületére világítanak rá.

A rendelet várható gyakorlati hasznát vetítette előre az Európai Gazdasági- és Szociális Bizottság becslése, amely szerint az összes, más tagállamban végrehajtandó bírósági határozatnak a 90%-a nem vitatott pénzkövetelés, ezáltal az európai végrehajtható okirat útján lesz behajtható.¹²

Az általam vizsgált esetek nem igazolták ezt a várakozást: az ügyek kb. 50%-a volt olyan, amelynél a követelés nem vitatottnak tekinthető, mivel bírósági meghagyás, fizetési meghagyás, egyezség vagy mulasztásos ítélet rendelkezett a követelésről. Érdekes azonban, hogy a 805/2004/EK rendelet alkalmazására ennél sokkal kisebb arányban került sor. Ennek a magyarázatára a kutatás adatainak elemzésénél még visszatérek.

A rendelet lényege, ha a nem vitatott követelésre vonatkozó határozatot, bíróság által jóváhagyott egyezséget vagy közokiratot a származási tagállamban európai végrehajtható okiratként hitelesítik, az egy másik tagállamban közbenső ún. exequatur eljárás nélkül végrehajtható. Elmarad tehát a végrehajtás szerinti tagállamban a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás, ami tetemes időt és költséget takarít meg.¹³

¹² HILGERS, HANS ANTON : „Europaischer Vollstreckungstitel”, *Wissenschaftliche Dienste des Deutschen Bundestages*. 2005/72 Der Aktuelle Begriff, www.bundestag.de (2005.10.06.)

¹³ Hogy milyen időigényes a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás, azt jól példázza egy a Győri Városi Bíróságon folyt ügy, amelyben egy Olaszországban 2004. szeptemberében kibocsátott fizetési meghagyást – az adós által a végrehajtási eljárásban, Magyarországon igénybe vett összes jogorvoslatot követően – végül 2006.

A 44/2001/EK rendeletnél említett három lépcsőből itt tehát kettő marad. 1. A határozatot hozó bíróság tanúsítványt állít ki az I. melléklet szerint. 2. A végrehajtás helye szerinti ország bírósága közvetlenül elrendeli a végrehajtást, Magyarországon pl. kiállítják a végrehajtási lapot.

A Magyarországon hozott határozatok; bíróság által jóváhagyott egyezségek esetében a tanúsítványt az első fokon eljáró bíróság, azaz hatáskörétől függően a megyei vagy a városi bíróság állítja ki a Vht. 31/C.§ -ában foglaltak szerint. A külföldről érkező európai végrehajtható okiratként hitelesített határozatok végrehajtását a Vht. 16.§ g.) pontja alapján a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság rendeli el végrehajtási lappal. A Vht. 23/B.§(2) bekezdése alapján szintén a székhely szerinti helyi bíróság (ill. a BKKB) záradékolja a külföldi közokiratot.

A rendelet alkalmazásával kapcsolatban felmerült talán legérdekesebb ügy a jogszabály tárgyi hatályának kereteit feszegette.

2. cikk

(1) *E rendeletet a bírósági rendszer jellegétől függetlenül a polgári és kereskedelmi ügyekre kell alkalmazni. Nem vonatkozik különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási jogi ügyekre, illetve az állam felelősségére a közhatalom gyakorlása során történt cselekményekért és mulasztásokért („acta iure imperii”).*

(2) *E rendelet nem alkalmazható a következőkre:*

- a) *természetes személyek személyi állapota, jog- és cselekvőképessége, házassági vagyoni jog, öröklési jog, beleértve a végrendeletek jogát is;*
- b) *csődeljárás, fizetéképtelen vállalatok vagy más jogi személyek felszámolásához kapcsolódó eljárások, csődegyezés, kényszeregyezés és hasonló eljárások;*
- c) *társadalombiztosítás;*
- d) *választottbíráskodás.*

A Győri Városi Bíróságon folyt 0801–60.Vh.8394/2008. számú ügyben a Dunaszerdahelyi Járásbíróság egy olyan ítéletének magyarországi végrehajtását kérték, amelyet Szlovákiában európai végrehajtható okiratként hitelesítettek. A Dunaszerdahelyi Járásbíróság ebben az ítéletében egy magyar asszonyt kötelezett arra, hogy fizessen meg 22.000 szlovák koronát a d.-i kórház részére. Az asszony ugyanis itt szülte meg gyermekét, azonban nem rendelkezett Szlovákiában egészségbiztosítással és az orvosi ellátás költségeit nem fizette meg. Az asszonynak Magyarországon sem volt érvényes társadalombiztosítása. Az ítélet indokolása szerint a bíróság a szlovák Polgári Törvénykönyv és az egészségbiztosítási törvény alapján kötelezte az alperest az orvosi költség megfizetésére. Az alperes az eljárás során elismerte, hogy egyik államban sincs biztosítási jogviszonya, és nem vitatta a tartozás fennállását sem.

A 805/2004/EK rendelet 2. Cikk (2) bekezdés c.) pontja alapján a rendelet nem alkalmazható társadalombiztosítási ügyekben. Felmerül a kérdés, hogy a fenti eset nem minősül-e társadalombiztosítási ügynek? A kérdés megválaszolásánál felhasználhatók a Brüsszeli Egyezményhez ill. a 44/2001/EK rendelethez fűzött kommentárok, és az Euró-

szepemberében nyilvánítták Magyarországon végrehajthatónak a 44/2001/EK rendelet alapján. (A Győr-Ménfőcsanak Megyei Bíróság Elnökhelyettese 2006.EI.XIV.A.10/3.számú kutatási engedélye alapján: a Győri Városi Bíróság folyt 0801–55.vh.1635/2006. számú végrehajtási eljárás.)

pai Bíróság ezekhez kötődő esetei, hiszen a 805/2004/EK rendelet tárgyi hatályának meghatározása ebbe a rendszerbe illeszkedik.

A rendelet tárgyi hatályának értelmezésénél három fontos szempontot kell figyelembe venni: a tárgyi hatály előírásait a lehető legtágabban, a tárgyi hatály alóli kivételeket – ez ügyben épp erről van szó – megszorító módon kell értelmezni. Harmadrészt, az értelmezésnél óvakodni kell a nemzeti jogban használt fogalmak alkalmazásától. Szem előtt kell tartani azt is, hogy társadalombiztosítás közjogi jellege, ill. amiatt került ki a rendelet hatálya alól, hogy a kapcsolódó nemzetközi egyezményekkel való kollíziót elkerüljék.

A jogirodalom szerint a kivételek megszorító értelmezése miatt csak azok a jogviták tartoznak a c.) pont hatálya alá, amelyek *közvetlenül* a szociális biztonságra vonatkoznak. A társadalombiztosítási szerv részéről a károkozóval szembeni regressz igényre pl. alkalmazható a rendelet, ha az a polgári jogvita fogalma alá sorolható, mert a társadalombiztosítási szerv nem rendelkezik többletjogosítványokkal.¹⁴

Találunk ezzel szemben esetünkhöz kapcsolódva olyan irodalmi utalást is, amely szerint az orvosi kezelés a szociális biztonság körébe tartozik, ebből kifolyólag nem sorolható a rendelet hatálya alá.¹⁵

Az értelmezéshez segítségül hívható a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaira történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendelet 4.Cikke, eszerint a rendelet alkalmazási körébe tartoznak (vagyis a 805/2004/EK rendelet alóli kivételek) a betegségbiztosítási és az anyasági ellátások.

A dilemma megoldásában az Európai Bíróságnak a Gemeente Steenberg kontra Luc Baten 271/00. számú ügyben 2002. november 14-én hozott döntése segíthet leginkább. Ebben a Bíróság kimondta, hogy a szociális biztonság fogalma nem terjed ki az olyan megtérítési perekre, melyben a közhatalmi szerv követeli vissza az általa a magánszemély elvált házastársa illetve gyefmeke részére szociális támogatás címén: kifizetett összeget. Polgári ügynek minősül az ilyen eljárás, ha az összeget a rendes magánjogi szabályok szerint követelik vissza, amelyben törvényhozó a közhatalmi szerv számára nem biztosít különleges jogosítványokat.¹⁶

A fentieket figyelembe véve, egy társadalombiztosítás nélkül igénybevett orvosi ellátás költségeinek a megtérítése iránti igény – amelyet a kórház érvényesített polgári peres eljárásban, részben a polgári anyagi jog alapján – nem képez kivételt a 805/2004/EK rendelet 2.Cikk (2) bekezdés c.) pontja alapján e rendelet hatálya alól. A Győri Városi Bíróság tehát helyesen járt el, amikor a szlovák bíróság ítélete alapján kiállította a végrehajtási lapot az adóssal szemben.

A rendelet 3. cikkéhez kapcsolódik egy szintén elgondolkodtató eset, amelyben a bíróság a nem vitatott követelések fogalmi körét értelmezte.

¹⁴ KENGYEL – HARSÁGI: Im. 74–75.

¹⁵ A Jenard-jelentés hivatkozása az 1952. ILO Egyezményre a szociális biztonság minimális normáiról. KENGYEL – HARSÁGI: Im. 74.

¹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0271:DE:HTML> (2009.05.31.)
Idézi KÖBLÖS ADÉL: *A Tanács 44/2001/EK rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról.* in: Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában szerk.: Wopera Zsuzsa – Wallacher Lajos Complex Kiadó, Budapest, 2006. 56.

3. cikk

(1) *E rendeletet a nem vitatott követelésekre vonatkozó határozatokra, bírósági egyezségekre és közokiratokra kell alkalmazni. A követelést akkor kell nem vitatottnak tekinteni, ha:*

a) annak fennállását az adós a bírósági eljárás során kifejezett elismeréssel, illetve bíróság által jóváhagyott vagy az eljárás során a bíróság előtt kötött egyezséggel elfogadta;

b) a bírósági eljárás során a származási tagállam joga szerinti eljárási szabályokkal összhangban az adós a követeléssel szemben nem emelt kifogást;

c) miután a bírósági eljárás során korábban a követeléssel szemben kifogást emelt, ezt követően az adós nem jelent meg, illetve nem képviseltette magát a bírósági tárgyaláson, feltéve hogy a származási tagállam joga szerint az ilyen magatartás a követelés vagy a hitelező által állított tények hallgatólagos elismerésének minősül;

d) az adós azt közokiratban kifejezetten elismerte.

A Komárom – Esztergom Megyei Bíróság 13.G.40.027/2006/14. számú ítéletével a felperes szlovákiai cég keresetét elutasította, és kötelezte a pervesztes felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek 800.000.- 800.000.- forint perköltséget. A felperes a szabályszerűen kézbesített ítélet ellen nem fellebbezett. A pernyertes alperes a perköltségkövetelése szlovákiai behajtása céljából kérte, hogy a bíróság európai végrehajtható okiratként hitelesítse az ítéletet. A Komárom – Esztergom Megyei Bíróság kiállította az ítéletről az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítványt. A döntés a meghozatala a 9. cikk (1) bekezdésének megfelelően egyszerűen a formanyomtatvány kitöltésével valósult meg, amelynek 8. pontjában a bíróság azt közölte, hogy az ítélet a 3. cikk (1) bekezdése alapján nem vitatottnak minősül. Ennek következtében csak feltételezni lehet, milyen gondolatmenet alapján sorolta be a bíróság a pernyertes adós perköltség követelését a 3. cikk alá, valószínűleg a b.) pontba. Eszerint a pernyertes alperes perköltség követelése az elsőfokú ítélet meghozatalával keletkezett, amely ellen a fellebbezés elmulasztása a követelést nem vitatottnak minősíti.¹⁷

9. cikk

(1) *Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítványt az I. melléklet szerinti szabványos formanyomtatványon kell kiállítani.*

(2) *Az európai végrehajtható okiratra vonatkozó tanúsítványt a határozat nyelvén kell kiállítani.*

A 9. cikk alkalmazásának példáját is láthattuk fentebb, a Komárom – Esztergom Megyei Bíróság 13.G.40.027/2006/14. számú ügyében, ahol a döntés háttérére csak következtetni lehetett, mivel a formanyomtatvány kitöltése erről nem ad sok információt. Ennek az ellenpéldája egy Csehországból érkező határozat magyarországi végrehajtása kapcsán nyilvánult meg. A Ceské Budejovicei Bíróság ítéletét európai végrehajtható okiratként hitelesítette, a Győri Városi Bíróságon folyt 0801–59.Vh.3348/2008. számú ügyben ennek a végrehajtását kérték. A benyújtott iratok között szerepelt a cseh bíróság ítélete, a tanúsítvány az európai végrehajtható okiratról az I. melléklet szerint, ezen kívül egy külön végzés, amelynek rendelkező részében a Ceské Budejovicei Bíróság ki-

¹⁷ Kapcsolódó ügyszám: Tatabányai Városi Bíróság-1200-Vh.5/2008.

mondta, hogy az ítéletét európai végrehajtható okiratként hitelesíti és részletes indoklását is adta döntésének. Vizsgálta a rendelet időbeli és tárgyi hatályának fennállását az ügyre nézve, saját joghatóságát, illetve azt is, hogy az ítéletben érvényesített igény miért minősül nem vitatottnak. A követelést a konkrét esetben azért tekintették nem vitatottnak, mivel „az alperes a neki rendesen kézbesített keresethez semmilyen módon sem nyilatkozott és kimentés nélkül nem vett részt azon az elrendelt bírósági tárgyaláson, amelyre rendesen be volt idézve elégséges időintervallum meghagyásával.” A végzés ezt követően kimerítő részletességgel taglalta azt, hogy az eljárás során a kézbesítésre vonatkozó minimum-szabályokat hogyan és miképp valósították meg, ill. az alperes megfelelő tájékoztatása hogyan történt. A cseh ítélet végrehajtása a magyar bíróságot is érdekes helyzet elé állította: a 805/2004/EK rendelet alapján, a Vht. 16.§ g.) pontja szerint az adós lakóhelye szerinti megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság végrehajtási lapot állít ki. Jelen esetben az adós egy győri cég volt. Itt merült fel az a probléma, hogyan érvényesítse együtt a bíróság a Vht. 6.§ -át és a 16.§ g.) pontját, mivel a végrehajtási lap kiállítását cégek elleni végrehajtásnál meg kell előznie a sikertelen inkasszónak, azonban a cseh ítélet alapján magyar pénztintézetnél hogyan tud inkasszót érvényesíteni a végrehajtást kérő? A rendelet 20. cikk (1) bekezdése alapján a külföldi határozatot a végrehajtás szerinti államban hozott határozatokkal megegyező feltételek mellett kell végrehajtani. A bíróság végül – annak érdekében hogy a végrehajtást kérő inkasszót kezdeményezhessen – záradékot vezetett a cseh határozatra, amelyben feltüntette a 20. cikk (1) mondatát, hogy az ítélet a magyar bíróság határozatával azonos módon végrehajtható, illetve tájékoztatta a végrehajtást kérőt az azonnali beszedési megbízás feltételeiről és arról, hogy ezt követően a végrehajtási lap kiállítására kerül sor.

Ezzel a megoldással kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a cseh gazdasági társaság végrehajtást kérő külföldi határozatban megítélt követelésének magyar céggel szembeni végrehajtása esetén – a pénzforgalom lebonyolítására vonatkozó jogszabályok alapján – nincs lehetőség inkasszó benyújtására. A Vht. 6.§ (2) bekezdése szerint a pénzkövetelések pénzforgalmi úton történő behajtásának az az előfeltétele, hogy a jogosult bankszámlával, a kötelezett pedig pénzforgalmi bankszámlával rendelkezzen. A 21/2006 MNB rendelet 16.§(1) bekezdés ab) 2. pontja a *belföldi* fizetési forgalomban igénybe vehető fizetési módok között sorolja fel az azonnali beszedési megbízást. A rendelet 2.§ 1. pontja szerint a belföldi fizetési forgalom: azon fizetési műveletek összessége, amelynek keretében mind a megbízó intézménye, mind a jogosult intézménye a Magyar Köztársaság határain belül nyújtja pénzforgalmi szolgáltatását. A rendelet 17.§ -a kimondja, hogy a hitelintézet a számla típusától függetlenül a 16. § (1) bekezdésében felsorolt fizetési módok közül – törvény vagy pénzforgalmi jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – nem tagadhatja meg az egyszerű átutalás, továbbá *belföldi fizetési forgalomban* az azonnali beszedési megbízás, a határidős beszedési megbízás és a készpénzfizetésre szóló megbízás befogadását. A Vht. 6.§ (2) bekezdésében írt feltétel tehát a pénzforgalmi jogszabályok figyelembevételével azt jelenti, hogy a jogosult csak akkor veheti igénybe az azonnali beszedési megbízást, ha belföldi bankszámlával rendelkezik.

Az idézett jogszabályok alapján a külföldi vállalkozás Magyarországon vezetett bankszáma vagy pénzforgalmi bankszámla nélkül nem inkasszálhatta a követelése összegét. A bíróságnak tehát helyesen a végrehajtási lap kibocsátásáról kellett volna döntenie a fent említett esetben.

A 805/2004/EK rendelettel kapcsolatban talált ügyek vizsgálata további bizonytalanságokat is feltárt a joggyakorlatban. Nem egységes a bíróságok gyakorlata abban a

kérdésben, hogy illetékköteles – e a végrehajtási lap kiállítása a 805/2004/EK rendelet alapján Magyarországra érkező végrehajtási kérelmek esetén. A bíróságok a végrehajtási lap kiállításával hoznak döntést a külföldi határozat hazai végrehajtásáról, mivel elmarad a közbenső végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás. A külföldi határozat végrehajtást kezdeményező eljárás itt egybeesik a végrehajtási lap kibocsátásáról való döntéssel.

Itv. 57. § (1) bekezdés m) pontja alapján illetékmentes a polgári ügyekben:

az önálló bírósági végrehajtónak az általa lefolytatott bírósági végrehajtási eljárásal összefüggésben kezdeményezett eljárása, továbbá a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK rendelet, a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló 805/2004/EK rendelet és a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve a 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK rendelet alapján hozott bírósági határozat (bírószági egyezség), kiállított közokirat végrehajtását kezdeményező eljárás;

Az irodalom is foglalkozott az Itv. fenti pontjának értelmezésével. Kengyel Miklós a 2006-os hazai felmérés alapján rámutatott arra, hogy van olyan bíróság, amely az Itv. fenti rendelkezését szűken értelmezi, mivel álláspontja szerint „a végrehajtási lap nem a végrehajthatóságot tanúsítja, hanem a végrehajtás foganatosítását rendeli el.”¹⁸

Az Itv. vonatkozó rendelkezése – a 44/2001/EK rendeletnél történő alkalmazásával összevetve – a nem egyértelmű a 805/2004/EK rendelet tekintetében.

Ha megvizsgáljuk az m.) pont alkalmazását a 44/2001/EK rendelet szerinti végrehajtásnál, akkor látható, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárásnál egyértelmű volt, hogy a Vht. 208. § szerinti tanúsítvány kiállítása illetékmentes. Azonban ezt követően – osztrva a Kengyel Miklós által idézett bíróság álláspontját – amellet kell állást foglalnunk, hogy a végrehajtási lap kiállítása már illetékköteles. A Vht. 208. §-ának a hazai határozatokkal „azonos módon végrehajtható” kitétele erre utal. Ezen kívül a 44/2001/EK rendelet 52. cikke is ezt az értelmezést támasztja alá. Az 52. cikk szerint a végrehajthatóságot megállapító határozat kibocsátására szolgáló eljárásban abban a tagállamban, ahol a végrehajtást kérték, semmiféle, a tárgy értéke alapján kiszámított díj vagy illeték nem számítható fel. A végrehajtási lap kibocsátása egy lépéssel a végrehajthatóságot megállapító határozat meghozatala után következik, nem azonosítható azzal.

Az Európai Unió Bizottsága által készített felmérés adatai szerint az 52. cikk rendelkezései ellenére a legtöbb tagállam valamilyen összeget kivét a végrehajthatóvá nyilvánításért.¹⁹

A 805/2004/EK rendelet esetén nem egyszerű állást foglalni az Itv. 57.§(1) bekezdés m.) pontja helyes értelmezéséről. A problémát az okozza, hogy a végrehajtás kezdeményezése itt egybeesik a végrehajtási lap kiállításával, elmarad a köztes lépcső, a végrehajthatóvá nyilvánítás. A bíróságok nem hoznak végzést a külföldi határozat magyarországi végrehajthatósága tanúsításáról, csak a végrehajtási lap kibocsátásáról.

¹⁸ KENGYEL MIKLÓS: A Tanács 44/2001/EK (Brüsszel-I.) rendeletének alkalmazása a hazai joggyakorlatban, Egy empirikus vizsgálat tapasztalatai. in.: Európai Jog 2007/2. 40.

¹⁹ B. HESS: *The Efficiency of Exequatur Proceedings*. in: Burkhard Hess – Thomas Pfeiffer – Peter Schlosser: Report on the Application of Regulation Brussels I. in the Member States, Study JLS/C4/2005/3. 227.

A 805/2004/EK rendelet 20. Cikk (1) bekezdéséből kell kiindulni, amely szerint *e fejezet rendelkezéseinek sérelme nélkül, a végrehajtási eljárásokra a végrehajtás szerinti tagállam joga az irányadó. Az európai végrehajtható okiratként hitelesített határozatot a végrehajtás szerinti tagállamban meghozott határozatokkal megegyező feltételek mellett kell végrehajtani.*

Az Itv. 57.§ m.) pontját módosító 2005. évi XLI. törvény 11.§ -át magyarázó miniszteri indokolás annyit mond eligazításként, hogy ez a pont egyértelművé teszi, hogy a felsorolt rendeletek alapján a külföldi határozat, közokirat, bírósági egyezség végrehajtását kezdeményező eljárás illetékmentes, egyebekben a végrehajtás foganatosítása során felmerülő költségek tekintetében a Vht. rendelkezései irányadók.²⁰

A törvény szóhasználatában a végrehajtás kezdeményezése a 805-ös rendelet alkalmazásakor a végrehajtás elrendeléséről való döntés is egyben. Az Itv. szóhasználatával teljesen szembe helyezkedne az az értelemezés, amely mégis illetékkötelesnek tekintené ezt az eljárást.

Abban az esetben lehetne differenciálni az eljárás kezdeményezése és a végrehajtás elrendelése között, ha a bíróság a Vht. 208-§-a alapján az európai végrehajtható okiratok esetén is – nem fellebbezhető végzést vezetve a határozatra – tanúsítaná, hogy a magyar határozatokkal azonos módon végrehajtható a külföldi határozat. Jelenleg azonban erre egyetlen esettől eltekintve nem találtunk példát. A bíróságok egyszerűen a végrehajtási lap kiállításáról határoznak az európai végrehajtható okiratok alapján.

III. A kutatás során szerzett adatok ismertetése és elemzése

A vizsgálat során fellelt esetek ismertetése a jogalkalmazás egy-egy területére, aktuális problémájára világított rá. Érdekes azonban felvázolni azokat a jelenségeket is, amelyek a határokon átvívelő végrehajtási ügyek összességét elemezve rajzolódni ki. Szükséges itt megismételni a kutatási módszernél írtakat: az ügyek kigyűjtésénél fennállt egy bizonytalansági tényező – azok az akták kerültek elő, amelyre az ügyintéző kollégák emlékeztek – ezért az ügyekre vonatkozó statisztikai jellegű adatokat és az azokból levont következtetéseket fokozott óvatossággal kell kezelni.

I . A külföldi elemet tartalmazó végrehajtási ügyek száma

A négy megye külföldi végrehajtási ügyeinek száma 2004. májusa és 2009. júniusa között meghaladta a százat, 118 ügyet sikerült kigyűjteni a bírósági titkár kollégák segítségével.

²⁰ <http://www.parlament.hu/irom37/15719/15719.pdf>

2. sz. táblázat

	Győr-Moson-Sopron	Komárom-Esztergom	Vas	Veszprém
2004	4	1	1	1
2005	7	5	1	1
2006	7	3	1	4
2007	12	9	3	9
2008	16	11	12	1
2009	3	-	6	-
Összesen	49	29	24	16

A legtöbb, szám szerint negyvenkilenc külföldi végrehajtási ügy Győr – Moson – Sopron megyében folyt az öt év alatt, a legkevesebb pedig –16 eljárás – Veszprém megyében. A második Komárom – Esztergom megye 29 üggyel, mögötte áll nem sokkal a sorban Vas megye. A fellelt ügyek számában minden megyében növekedés figyelhető meg. A 2009 –es év adatai nem teljesek, hiszen csak a befejezett ügyeket lehetett felhasználni, így az első félévben beérkezett, de jogerősen be nem fejezett ügyeket nem lehetett bevenni a vizsgálatba.

Az adatgyűjtés módszere miatt felmerülhet az a gondolat, hogy az ügyek számának a növekedése nem azzal magyarázható –e, hogy az emberi emlékezet rövid távra általában jobban működik, és emiatt a régebbi ügyekből kevesebbet tudtak előszedni a végrehajtási ügyszakban dolgozók. Kétségkívül benne van ez a tényező az adatokban, azonban Győr –Moson – Sopron megyében a lajstrom adataira is lehetett támaszkodni, illetőleg a helyismeret is segített, tehát az adatok itt a legteljesebbek. Az Európai Unió Bizottsága által végeztetett felmérés alapján készült Jelentésben is felhasználták a győri adatokat 2006-ban, eszerint 2004. májusa és 2006. eleje között összesen mintegy 10 ügy volt a Győri Városi Bíróságon, amelyben a 44/2001 EK rendelet külföldi határozatok végrehajtására vonatkozó szabályait alkalmazták.²¹ Mindezekből az adatokból pedig a külföldi végrehajtási ügyek számának emelkedése látható. Valószínűsíthető, hogy megfelelő idő kell a joggyakorlatban ahhoz, hogy egy-egy új szabály, technika „bevetté” váljon, tehát a szabályok szélesebb körű ismerete hozzájárulhatott az ügyek számának emelkedéséhez.

Sok vagy kevés ez az ügymennyiség?

Győr – Moson – Sopron megyében a külföldi végrehajtási ügyek magasabb száma viszonylag egyszerűen magyarázható: a külfölddel való élénkebb gazdasági forgalom és a három országhatár találkozási indokolja a kiemelkedő esetszámot. Hozzá kell tenni, hogy ez az összes végrehajtási ügy számához képest így is csekély mennyiség: a Győri Városi Bíróságon a végrehajtási ügyek száma egy év alatt eléri a 7000-et, ebből éves szinten csak kb. 8–10 külföldi végrehajtási ügy akad. A nemzetközi vonatkozású ügyek ritkasága összefüggést mutat álláspontom szerint az esetek kapcsán felderített, gyakori

²¹ B. HESS: *Decisions on the enforceability of foreign judgements.* in: Burkhard Hess – Thomas Pfeiffer – Peter Schlosser: Report on the Application of Regulation Brussels I. in the Member States, Study JLS/C4/2005/3. 20.

technikai hibákkal: a bírósági titkárok nem találkoznak elég sűrűn ilyen esetekkel ahhoz, hogy alaposan be tudják gyakorolni a vonatkozó rendkívül sokrétű, már az EK rendeletek szintjén is széttagolt, bonyolult jogszabályok alkalmazását.

Veszprém megyében a határmenti megyékhez képest alacsonyabb esetszám a földrajzi elhelyezkedéssel magyarázható.

2. A külföldi elemet tartalmazó végrehajtási ügyek megoszlása – csoportjai

2.1. „Jönnek vagy mennek” a határozatok?

3. sz. táblázat

	Győr-Moson-Sopron		Komárom-Esztergom		Vas		Veszprém	
	ki	Be	ki	be	ki	be	ki	be
2004	4	0	1	0	1	0	0	1
2005	6	1	3	2	1	0	1	0
2006	0	7	2	1	1	0	4	0
2007	8	4	5	4	2	1	6	3
2008	4	12	6	5	4	8	1	0
2009	3	0	0	0	4	2	0	0
Össz.	25	24	17	12	13	11	12	4

A négy megyében talált összesen 118 ügy körében nagyjából fele – fele arányban oszlottak meg a külföldről érkező illetve a magyar határozatok külföldi végrehajtása iránti kérelmek. A kifelé menő ügyek száma 67, aránya 57%, a hazánkba érkező ügyek száma 51, aránya 43% volt. Ehhez az átlagos értékhez képest voltak a megyék között eltérések, pl. a Veszprém megyében talált összesen 16 ügy közül 12 volt külföldre irányuló végrehajtási kérelem, és csak 4 esetben fordult elő külföldi határozat hazai végrehajtása. Ezzel szemben a Győr – Moson – Sopron Megyében fellelt 49 ügyből 24 volt befelé jövő, és 25 a kifelé menő végrehajtás.

2.2. A határokon átvélő végrehajtási ügyek megoszlása a kapcsolódó országok szerint

4. sz. táblázat

	Győr- Moson- Sopron	Komárom- Esztergom	Vas	Veszprém	Összesen
Ausztria	27	4	16	2	49
Németország	7	10	5	6	28
Szlovákia	4	8	0	0	12
Olaszország	2	2	0	3	7
Románia	2	1	0	2	5
Lengyelország	0	0	1	2	3
Csehország	3	0	0	0	3
Spanyolország	0	0	1	1	2
Bulgária	1	1	0	0	2
Írország	0	1	0	0	1
Nagy- Britannia	0	1	0	0	1
Egyéb	2	1	1	0	4
Összesen	49	29	24	16	118

A külföldi végrehajtási ügyek országok szerinti megoszlását vizsgálva a várakozásnak megfelelően alakultak az eredmények: a legtöbb ügy Ausztriához (kb.41%) és Németországhoz (24%), illetve a szomszédos Szlovákiához (10%) kapcsolódott és viszonylag magas volt az Olaszországhoz és Romániához kötődő ügyek száma. A 2006-os magyar felmérés adataihoz képest nincs jelentős változás ebben: leggyakrabban akkor is Németországból, Ausztriából és Olaszországból, ritkábban Szlovákiából és Lengyelországból érkeztek a végrehajtási kérelmek.²²

Ha az első három helyen szereplő ország esetében megnézzük azt is, hogy milyen típusú követelések és milyen irányban lépik át a határokat, érdekes eredményre jutunk. Az Ausztriával és Németországgal kapcsolatos ügyforgalomban a legtöbb követelés gazdasági társaságok egymás közti pénztartozása volt, gyakoriak voltak ezen országok viszonylatában a hitel és kölcsönkövetelések, jellemzően magyar adósok elleni végre-

²² KENGYEL MIKLÓS: A Tanács 44/2001/EK (Brüsszel-I.) rendeletének alkalmazása a hazai joggyakorlatban, Egy empirikus vizsgálat tapasztalatai. In.: Európai Jog 2007/2. 39.

hajtási kérelmekkel. Az Ausztria és Németország felőli áruforgalomról tanúskodnak az innen pl. Vas megyébe érkező számlakövetelések sör szállítással, szarvasmarhák vétel-árával kapcsolatban. Mindhárom országgal kapcsolatban sok gyermektartásdíj-követelés fordult elő, Ausztria és Németország esetén nagyobb arányban kifelé irányuló végrehajtási kérelmekkel, Szlovákia tekintetében nagyobb volt az aránya a Magyarországra érkező gyermektartási követeléseknek. Ez az irány nyilvánvalóan a munkavállalók áramlásának irányát tükrözi le – a gyermektartási követelésekkel mennek a nyugaton jobb megélhetésért dolgozó szülő után. Egy sajátos szelete a külföldi végrehajtási ügyeknek a bűncselekménnyel okozott károk megtérítése, számos esetben érkezett Ausztria és Németország felől lopás, több esetben színesfémlopás miatti kártérítés végrehajtási kérelme Vas és Győr-Moson-Sopron megyébe.

A Dunán elsüllyedt „Tisza” esete

A legérdekesebb követelések azonban kétségkívül a Dunán keresztül lépték át a határt. Említettük már egy szlovákiai kórháznak a győri asszony szülésével kapcsolatos követelését, amely az orvosi ellátás költségeinek megtérítésére irányult, mivel az asszonynak nem volt biztosítása.

A másik ritkaságszámba menő követelés a Dunán elsüllyedt „Tisza” nevű kotróhajó miatti nagy összegű kártérítés²³volt, amelyet a bósi vízierőművet működtető szlovák állami vállalatokkal szemben sikerrel érvényesített a kotróhajó tulajdonosa, az egyik magyar vízügyi igazgatóság. Az eset tényállása szerint a folyón a vízerőmű működtetésével összefüggésben nagyon rövid idő alatt rendkívüli mértékű vízszintemelkedés következett be, és ez a Dunán keletkezett hullám borította fel a kotróhajót. A 44/2001 EK rendelet alapján kiállított tanúsítvánnyal a vízügyi igazgatóság Szlovákiában végrehajtási eljárást kezdeményezett és ennek során gyorsan és egyszerűen hozzájutott a kártérítési összeghez. Ez az eset tehát nemcsak a tényállás különlegessége miatt számít ritkaságnak, hanem annak tekinthető a gyorsan, hatékonyan és eredményesen végződő külföldi végrehajtás miatt is. Az ügy egyszerű és gyors befejezését segítették a végrehajtás foganatosításának szlovák szabályai is. Ezek alapján, ha az adós a végrehajtó felszólítása alapján 15 nap alatt nem fizet, a későbbiekben 30%-kal megemelt összegű végrehajtási költséget köteles a végrehajtónak megfizetni. A fizetőképes adósok esetén ez a szabály nagyban segíti a gyors önkéntes teljesítést, a végrehajtás gyors befejezését.

2.3. A gyermektartási ügyek aránya a külföldi végrehajtások körében

A gyermektartási követelések aránya kiemelkedően magas volt a vizsgált ügyek körében. Az összes külföldi végrehajtási ügyhöz képest Győr – Moson – Sopron megyében 49-ből 16, Komárom–Esztergomban 29-ből 21, Veszprém megyében 16-ból 7, Vasban pedig 24-ből 9 esetben került sor gyermektartásdíj végrehajtására. Érdeemes áttekinteni a tartási követelések arányait az alábbi táblázat segítségével.

²³ Győr–Moson–Sopron Megyei Bíróság P.21.119/1997/81. ill. Fővárosi Ítéletábra G.Pf.21843/2003/8. sz. ítélet a Győr–Moson–Sopron Megyei Bíróság Elnökségetese 2006.El.XIV.A.10/3. sz. kutatási engedélye alapján.

5. sz. táblázat

	Győr- Moson- Sopron	Komárom- Esztergom	Vas	Veszprém	Átlagosan
Tartási ügyek aránya az összes külföldi végrehajtási ügyhöz képest	33%	72%	38%	44%	46%
Tartási ügyek aránya az összes kifelé menő végrehajtási ügyhöz képest	56%	94%	69%	50%	67%
A kifelé menő ügyek aránya az összes külföldi gyermektartási ügyből	87%	76%	100%	86%	85%

Az adatokból látható, hogy az összes határon átnyúló végrehajtási ügy 46%-a gyermektartási követelés behajtására irányult. A külföldre irányuló végrehajtási kérelmek összességéhez viszonyítva a tartási követelések aránya még magasabb, 67% volt. Végül, ha megnézzük az összes külföldi elemet tartalmazó tartási ügyet, ezen a csoporton belül a Magyarországról külföldre irányuló végrehajtási ügyek aránya 85%.

Mire következtethetünk ezekből az adatokból? A tartási ügyek nagy száma önmagában véve nem meglepő, figyelemmel arra, hogy a peres ügyek körében is tekintélyes a bontóperes és gyermektartási perek aránya. Társadalmi tömegjelenség a válás, a családok szétszakadása, ami magával hozza a tartási ügyek szaporodását. Ennek okainak vizsgálata meghaladná a dolgozat kereteit.

A nemzetközi elemet tartalmazó végrehajtási ügyek csoportján belül, illetőleg a külföldre irányuló végrehajtási kérelmekhez képest a tartási ügyek nagyobb aránya részben azzal is magyarázható, hogy a tartási követelések külföldi érvényesítésére évtizedek óta „bejárattott” jogsegély rendszer működik a vonatkozó New York-i és Hágai Egyezmények alapján, ezek éppen azt célozzák, hogy a gyermektartásdíj külföldi behajtását megkönnyítsék. Ez a rendszer az EU csatlakozás óta is tovább működik, és felhasználja az EK rendeletek biztosította lehetőségeket is. A New York –i Egyezményrel együtt alkalmazható pl. a 44/2001/EK rendelet és a 805/2004/EK rendelet is. A külföldre, és főként a nyugati országok felé irányuló tartási ügyek magas száma ezen kívül nyilvánvalóan összefügg a megnövekedett munkavállalói mobilitással is, a tartási követelések „követik” a jobb munkabéért nyugatra áramló munkavállalókat.

A tartási ügyek vizsgálata alapján meg kell jegyeznünk, hogy a New York-i Egyezmény évtizedek óta alkalmazott rendszeréhez képest a tartási ügyek intézése nem megy zökkenőmentesen. A csatlakozás óta hatályba lépett EK rendeletek alkalmazása úgy tűnik, a kezdetekben inkább megkavarta a bevált szisztémát. Számos esetben volt tapasztalható, hogy az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Nemzetközi Magánjogi Főosztályáról „visszapattantak” a bíróságokra a tartási ügyek, nagyon sokszor banális, technikai hibák miatt. Az egyik visszatérő hiba, hogy a külföldi végrehajtási kérelmekben rosszul hivatkozzák meg a New York –i Egyezmény mellett alkalmazni kért jogszabályt, amely lehet nemzetközi egyezmény vagy EK rendelet. Fontos kiemelni, hogy

a New York-i Egyezmény nem végrehajtási, hanem jogsegély egyezmény, ezért a külföldi végrehajtás érdekében meg kell jelölni valamilyen jogforrást emellett. A tipikus hiba, hogy pl. a 44/2001/EK rendeletet jelölték meg sokszor olyan határozatoknál is, amelyek a csatlakozás előtt keletkeztek. Másik esetben a Hágai Egyezményt jelölték meg, de az pl. Magyarország és Szlovákia viszonylatában éppen nem alkalmazható, ezért a 44/2001/EK rendeletre kellett volna hivatkozni. Nagyon sokszor fordult elő, hogy a bíróságok nem látták el megfelelően mellékletekkel a továbbítani kívánt végrehajtási kérelmeket, egyszerű fénymásolatban csatolták a tartási határozatot, nem csatolták a költségmentesség engedélyezéséről szóló végzést stb. A legsúlyosabb hiba talán az volt, amikor a tartási követelést külföldön érvényesíteni kívánó ügyfelet a jogsegélyről való tájékoztatás nélkül ellátták egy 44/2001/EK rendelet alapján kiállított tanúsítvány-nyal, és útjára bocsátották, hogy maga érvényesítse a követelését. A felsorolt hibák gyakorisága összefügg a végrehajtási ügyszak intézésének általános problémájával: a bírósági titkárok általában rövidebb ideig, bírói kinevezés előtt egy-két évig foglalkoznak a végrehajtási ügyekkel, gyakran forgó rendszerben – egymást váltva. Ez az idő nagyon kevés ahhoz, hogy az egyébként is relatíve ritka külföldi végrehajtási ügyek intézését megfelelően elsajátítsák.

A külföldre menő gyermektartási ügyeinkben nagyon gyakran fordult elő az is, hogy a külföldi bíróságok utólag kérték a keresetlevél, idézés kézbesítésének igazolását az IRM-en keresztül. Ez nem hibát jelez, hiszen a 44/2001/EK rendelet alapján nem kell eleve csatolni ezeket, (a korábbi Brüsszeli Egyezmény szabályai írtak elő ilyet) de mutatja, hogy a külföldi, jellemzően a Nyugat-európai országok bíróságai gyakran a „kör-mére néznek” a hazai bírának, nem bízva annyira az új tagállamok tisztességes polgári eljárásában.

2.4. A nem vitatott követelések aránya a külföldi végrehajtások körében

A 805/2004/EK rendelet alkalmazására a 118 ügyből 17 esetben került sor. Ténylegesen azonban sokkal több ügyben volt nem vitatott a követelés tárgya, de azokat mégis a 44/2001/EK rendelet alapján érvényesítették. Erre természetesen lehetőség van, az ügyfél választásán múlik, hogy igénybe veszi –e a 805/2004/EK rendelet biztosította lehetőségeket, vagy a hagyományos úton kéri a végrehajtást.

6. sz. táblázat

	az összes külföldi végrehajtási ügy száma	az összes nem vitatott követelés száma	a 44/2001/EK r. alapján érvényesített nem vitatott követelések száma	a 805/2004/EK r. alapján érvényesített nem vitatott követelések száma
Győr-Moson-Sopron	49	24	15	9
Komárom-Eszergom	29	9	7	2
Vas	24	14	9	5
Veszprém	16	7	6	1
Összesen	118	54	37	17

A külföldi végrehajtási ügyek majdnem felében, 54 esetben volt szó nem vitatott követelés érvényesítéséről, azonban az ügyeknek csak mintegy tizedében alkalmazták az európai végrehajtható okirat szabályait a 805/2004/EK rendelet alapján.

Az összes nem vitatott követelés döntő többségét a 44/2001/EK rendelet alapján hajtották végre. Ténylegesen nem vitatott követelések alatt a mulasztási ítélettel, egyezség-gel, bírósági meghagyással vagy fizetési meghagyással érvényesített követeléseket érttem.

A 805/2004/EK rendelet ritka alkalmazása azzal hozható összefüggésbe, hogy a rendelet előnye csak lassan válnak ismertté a jogkeresők ill. a jogász hivatást gyakorlók körében. Erre utal az is, hogy a fellelt 17 eset nagy része 2008 után érkezett a bíróságokra.

805/2004/EK rendelet gyakorlati alkalmazása kapcsán, a jogesetek ismertetésénél már szóba került, hogy nem egységes abban a bíróságok eljárása, hogy rovatnak –e le illetéket az európai végrehajtható okirat alapján kiállítandó végrehajtási lapon vagy sem. Vas megyében kértek illetéket, Győr–Moson–Sopron megyében egy esetben nem rovat-tak le, más esetben viszont felhívtak erre. Veszprém megyében gyermektartásdíjas ügyben nem okozott dilemmát ez a kérdés, Komárom–Esztergom megyében egy európai végrehajtható okirat alapján kiállítandó végrehajtási lapon lerótták az illetéket. Fontos lenne egységes álláspontra jutni az Itv. vitatott rendelkezésének értelmezésében.

3. A hiánypótlás gyakorisága és okai a határon átnyúló végrehajtási ügyekben

A négy megye között nem volt számottevő eltérés a hiánypótlások gyakoriságában. Az ügyek mintegy harmadában volt szükség hiánypótlás elrendelésére. A 2006-ban Magyarországon végzett felmérés a BKKB adatai alapján hasonló tapasztalatokról számolt be.²⁴ Akkor a hiánypótlás leggyakoribb okaként a cégjegyzék vagy a határozat hiteles fordításának hiányát jelölték meg.

A hiánypótlás leggyakoribb oka 2009-ben vizsgált négy megye gyakorlatában a tanúsítvány, illetve a külföldi határozat hiteles kiadmányának hiánya volt. Viszonylag gyakran kérték a külföldi határozat hiteles fordítását (az egész határozatét, a gyakorlat nem elégszik meg a rendelkező rész fordításával) illetve a végrehajtási lap formanyomtatvány benyújtását. Néhány ügyben hiányzott a kézbesítési megbízott, illetve az adós pontos adatainak megjelölése, kétszer fordult elő, hogy a bíróság felhívta a kérelmezőt, hogy jelölje meg, a 44/2001/EK rendelet vagy a 805/2004/EK rendelet alapján kéri a végrehajtást.

Ezzel kapcsolatban érdemes ismertetni egy jogirodalmi álláspontot, amely szerint a hitelező a végrehajthatóvá nyilvánítás megállapítását párhuzamosan, mindkét rendelet alapján kezdeményezheti, és így a végrehajthatóvá nyilvánításra mindkét mód eredményeként sor kerülhet.²⁵

Ezzel a megállapítással részben egyetérthetünk, hiszen a hitelező nem vitatott követelése végrehajtását valóban mindkét rendelet alapján kérheti: maga választhatja meg,

²⁴ KENGYEL MIKLÓS: A Tanács 44/2001/EK (Brüsszel-I.) rendeletének alkalmazása a hazai joggyakorlatban, Egy empirikus vizsgálat tapasztalatai. In.: Európai Jog 2007/2. 39.

²⁵ NAGY CSONGOR ISTVÁN: *Az Európai Unió nemzeti jogja*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2006. 259.

melyiket kéri alkalmazni. Kérheti –e azonban egyszerre, párhuzamosan mindkét rendelt alapján a végrehajtást? Egy pontosítást lehet tenni erre nézve: nincs elvi akadálya annak, hogy egy nem vitatott követelésre a származási tagállam bírósága mindkét tanúsítványt kiállítsa. A hitelezőnek a végrehajtás helye szerinti bíróság előtti eljárásban azonban már választania kell, egyértelműen meg kell jelölnie, hogy a bíróságtól melyik rendelet alapján kéri a külföldi határozat végrehajtását. Ugyanaz a bíróság nem tud egyszerre eleget tenni mindkét kérelemnek: az egyik esetben fellebbezhető végzést hoz a végrehajthatóvá nyilvánításról, ennek jogerőre emelkedése estén állíthatja ki a végrehajtási lapot, a másik esetben pedig ilyen végzés meghozatala nélkül közvetlenül a végrehajtás elrendeléséről határoz, Magyarországon a végrehajtási lap kibocsátásával.

4. A bírósági eljárás időtartama: az első intézkedés, az ügy érdemi elintézésének ideje

A négy vizsgált megyében a külföldi végrehajtási eljárások időtartamában nem volt kirívó különbség. A kérelem beérkezésétől számítva átlagosan kb. egy hónapon belül megtörténik az első intézkedés, és két – három hónap alatt érdemben elintéződik az ügy. Ha nem kell hiánypótlást elrendelni, akkor ehhez képest gyorsabban születik döntés. A hiánytalan kérelem bemutatásától számítva átlagosan kb. egy hónap alatt hoz döntést a bíróság. A jogorvoslatok jelentősen megnövelhetik az eljárás időtartamát, erről a későbbiekben külön lesz szó.

7. sz. táblázat

	Győr-Moson-Sopron	Komárom-Esztergom	Vas	Veszprém	Átlag
Az első intézkedés ideje napokban	35	27	20	30	28
Az érdemi elintézés ideje napokban megadva	64	90	75	58	71
Elintézés a kérelem hiánytalanvá válásától számítva	30	32	20	26	27

A végrehajtási lap kiállítására a kérelem benyújtásától számítva átlagosan kb. 3–4 hónap alatt kerül sor.

A 2006-os magyar felmérés a BKKB-n vizsgált 30 ügy alapján ettől némileg eltérő adatokat tárt fel²⁶: hiánytalan kérelem esetén a kérelem benyújtása és a végrehajthatóvá nyilvánítás között kb. egy hét telik el. A különbség magyarázata lehet, hogy a vizsgálat során a hiánypótlás által teljessé váló kérelmeket és az eleve hiánytalan kérelmeket egy csoportba soroltam, így adódhatott hosszabb időtartam. A benyújtáskor hiánytalan ké-

²⁶ KENGYEL MIKLÓS: A Tanács 44/2001/EK (Brüsszel-I.) rendeletének alkalmazása a hazai joggyakorlatban, Egy empirikus vizsgálat tapasztalatai In.: Európai Jog 2007/2. 41.

relmek elintézése a vizsgált ügyekben is gyorsabb volt általában egy hónapnál. A 2006-os vizsgálat szerint hiánypótlás esetén kb. egy hónap telik el a kérelem benyújtása és a végrehajthatóvá nyilvánításról szóló határozat meghozatala között. A 2009-ben vizsgált ügyekben az adatok arra mutattak, hogy a hiánypótlás ennél két-háromszor hosszabb időt vesz igénybe. Ennek oka valószínűleg az, hogy a 2009-es vizsgálat szerint a hiánypótlás leggyakoribb oka a tanúsítvány hiánya volt. A tanúsítvány külföldről való beszerzése nyilvánvalóan időigényesebb, mint pl. a fordítás elkészítése. A 2006-os felmérés szerint három hónap telt el a végrehajtási kérelmek benyújtása és a végrehajtás megkezdése között, a 2009-es vizsgálat ezzel közel azonos időtartamot hozott ki.

A magyar bíróságok az általuk hozott határozatokról a 44/2001/EK rendelet ill. 805/2004/EK rendelet szerinti tanúsítványt az esetek többségében egy héten belül kiállítják, egy hónapnál hosszabb időt ez igen kivételes esetekben igényelt.

A 2007-ben nyilvánosságra hozott összeurópai felmérés szerint a végrehajthatóvá nyilvánításról szóló döntés meghozatala átlagosan két hetet vesz igénybe, ha hiánytalan a kérelem.²⁷ A magyar adatközlés sokat javított ezen az átlagon, mivel – eléggé szerencsétlen módon – ezek között az adatok között tüntették fel a nemzetközi összesítés során a magyar bírónak azt a közlését, miszerint a végrehajthatóvá nyilvánítási döntés meghozatala átlagosan egy-két óra időráfordítást igényel. Nos a végzések megírása valóban ennyi ideig tart, de itt valószínűleg az egész eljárás érdemi elintézésének teljes időtartama volt a kérdés. A többi európai országból néhány példát érdemes idézni: Lengyelországban 1–4 hónap, Németországban 3 hét, Ausztriában 1 hét, Litvániában 5 hónapig tart a végrehajthatóvá nyilvánítási döntés meghozatala.

5. A külföldi végrehajtási kérelmek eredményessége

Az alábbi táblázatok segítségével érdemes áttekinteni, hogy hány esetben rendelték el ill. hány esetben utasították el a bíróságok a külföldi végrehajtási kérelmeket.

8. sz. táblázat

	Győr- Moson- Sopron	Komárom- Esztergom	Vas	Veszprém	Összesen
Összes külföldi végrehajtási ügy	49	29	24	16	118
Elrendelt vh./Tanúsítvány kiállítás	43	28	21	12	104
Elutasítás/ megtagadás	6	1	4	3	14

²⁷ B. HESS: *The Efficiency of Exequatur Proceedings*. In: BURKHARD HESS – THOMAS PFEIFFER – PETER SCHLOSSER: *Report on the Application of Regulation Brussels I. in the Member States*, Study JLS/C4/2005/3. 226.

9. sz. táblázat

	Győr-Moson-Sopron	Komárom-Esztergom	Vas	Veszprém	Átlag
Elrendelt vh./Tanúsítvány kiállítása	88%	97%	87%	75%	88%
Elutasítás/ megtagadás	12%	3%	13%	25%	12%

Az eljárások eredményességéről elmondható, hogy igen magas arányban rendelték el a külföldi határozatok alapján a végrehajtást, illetve állították ki a magyar határozatról a tanúsítványt. Összességében az ügyek 88%-ában született a kérelemnek helyt adó döntés első fokon, és csak a kérelmek 12%-át utasították el a bíróságok. Ennél magasabb, 97% volt a kérelmeknek helyt adó döntések aránya Komárom-Esztergom megyében, és valamivel kevesebb, 75% volt a kérelmeknek helyt adó határozat Veszprém megyében.

A nemzetközi vizsgálat eredményei szerint európai átlagban a végrehajthatóvá nyilváníttatás iránti kérelmek 90%-a sikeres volt.²⁸

6. A jogorvoslatok

A határozatok elleni jogorvoslatokkal kapcsolatban érdemes áttekinteni, hány esetben, milyen indokkal és milyen eredménnyel vettek igénybe fellebbezést. Megjegyzendő, hogy felülvizsgálat egyáltalán nem fordult elő a négy megye külföldi végrehajtási ügyében. A fellebbezések elbírálásának ideje információkat ad az eljárások hatékonyságáról is.

A négy megyében kigyűjtött összesen 118 esetből csak tízszer, az ügyek kb. 8%-ában éltek fellebbezéssel. Ez megyénként az alábbiak szerint alakult:

10. sz. táblázat

	Győr-Moson-Sopron	Komárom-Esztergom	Vas	Veszprém
A fellebbezések száma	6	3	0	1

Látható, hogy a legmagasabb volt a fellebbezések száma Győr-Moson-Sopron megyében, ahol az ügyek 12%-ában éltek jogorvoslattal. Vas megyében egyáltalán nem volt fellebbezett ügy a vizsgált esetek között.

²⁸ B. HESS: *Decisions on the enforceability of foreign judgements* In: BURKHARD HESS – THOMAS PFEIFFER – PETER SCHLOSSER: *Report on the Application of Regulation of Brussels I. in the Member States, Study JLS/C4/2005/3*. 20.

Az európai felmérés szerint a végrehajthatóvá nyilvánítási határozatok mintegy 1–5%-a ellen nyújtottak be fellebbezést.²⁹

A leggyakrabban (négy esetben) nangoztatott érv a fellebbezésekben az volt, hogy a származási országban folyt eljárásban nem kézbesítették a keresetlevelet és az idézést, vagy nem megfelelő időben kapta meg az adós ahhoz, hogy a védekezés előkészítésére elég időt biztosítottak volna. A jogorvoslatok második leggyakoribb indoka (három esetben) a követelés érdemi vitatása volt, ezen kívül két ügyben sérelmeztek az elsőfokú eljárásban a meghallgatás hiányát, egy esetben a tanúsítvány, illetve két esetben az adós vitatta azt is, hogy azonos lenne a határozatban kötelezett személlyel. Az érvek egy része más indokkal együtt fordult elő.

A fellebbezések eredményességéről elmondható, hogy a tíz jogorvoslati eljárásból hét helybenhagyással végződött, három pedig az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésével fejeződött be (kettő Győrben, egy Veszprémben). Ezekből azonban csak egy olyan ügy volt, ahol a fellebbezés indokaira tekintettel történt a hatályon kívül helyezés, mivel az adós személyazonossága nem volt megállapítható. A másik két esetben a bíróság eljárási hibákat vétett, amelyeket a másodfok hivatalból észlelt, mert ezek nem a fellebbezésben felhozott indokok voltak.

A jogorvoslatok elbírálásának ideje kb. 2–3 hónapot vett igénybe, és a megyék között nem volt jelentős eltérés. Győr–Moson–Sopron és Veszprém megyében átlagosan 3 hónap, Komárom–Esztergom megyében kb. 2–2.5 hónap alatt bírálták el a fellebbezéseket. Ezek az adatok nem sokkal térnek el a Kengyel-féle kutatás eredményeitől. A korábbi magyar vizsgálat szerint a fellebbezések több mint felét 3 hónapon belül elbírálják.³⁰

A többi EU tagállam adataihoz képest a 2–3 hónapos időtartam jónak számít, hiszen pl. Belgiumban, Olaszországban, Máltán 1–2 évig is eltart a fellebbezések elbírálása, Lengyelországban 1–3 hónap, Németországban 1–6 hónap ez az időtartam.

Összegzés

A határon átnyúló végrehajtási eljárások magyar bírói gyakorlatának vizsgálata alapján a tapasztalatok összegzését érdemes egyrészt a mennyiségi, másrészt az ügyek minőségi jellemzői alapján elvégezni.

Látható volt a számadatokból, hogy öt év alatt az ügyek számában fokozatos növekedés mutatkozik, amely arra utal, hogy a határmenti régiókban egyre jobban elterjedt a vonatkozó EK rendeletek alkalmazása, van tehát valamilyen szintű „gyűjtőhatása” az európai szabályoknak. Ezt a korábbi vizsgálat során még csak Budapestet illetően észlelték. Az országhatártól távolabb az EK rendeletek hatálya alá tartozó ügyekből kevesebb fordult elő. A földrajzi fekvés természetes következménye, hogy a vizsgált régióban a legtöbb ügy a szomszédos Ausztriához és Szlovákiához, illetve az Észak-Nyugat dunántúli régióval gazdaságilag szoros kapcsolatban álló Németországhoz kapcsolódott.

²⁹ B. HESS: *Decisions on the enforceability of foreign judgements* In: BURKHARD HESS – THOMAS PFEIFFER – PETER SCHLOSSER: *Report on the Application of Regulation Brussels I. in the Member States*, Study JLS/C4/2005/3. 226.

³⁰ B. HESS: *Remedies-Efficiency* In: BURKHARD HESS – THOMAS PFEIFFER – PETER SCHLOSSER: *Report on the Application of Regulation Brussels I. in the Member States*, Study JLS/C4/2005/3. 259.

A végrehajtandó követelésekben szépen mutatta meg magát a határon átlépő kapcsolatok sokfélesége: a Dunán elsüllyedt kotróhajó miatti kártérítéstől és a Szlovákiában született magyar asszony esetétől kezdve a Vas megyébe szállított sör illetve szarvasmarhák árának követelésén keresztül eljutottunk a számtalan győri céges számlakövetelésig, illetve a magyar színesfém tolvajok elleni kártérítési igényekig.

Sajátos csoportja a külföldi végrehajtási ügyeknek a gyermektartásdíjak behajtása. Az összes vizsgált ügy 46%-a tartozott ebbe a körbe. A tekintélyes mennyiségű eset több hibára világított rá a külföldi gyermektartási ügyek kezelésével kapcsolatban. Szóltunk a banális, technikai jellegű hibákról, amelyek sok bosszúságot okoztak az ügyfeleknek. Ez a jelenség összefügg azzal, hogy a sok ügy ilyen szempontból néha mégis kevés, azaz a külföldi végrehajtás egy bíróság éves ügyforgalmából elenyésző részt képez, amely nem elegendő ahhoz, hogy kezelésüket megfelelően elsajátítsák a bírósági titkárok, akik egyébként is rövidebb ideig, gyakran forgó rendszerben foglalkoznak a végrehajtási ügyekkel.

A határon átvélő végrehajtási ügyeknek csak mintegy tizedében alkalmazták az újabb, 805/2004/EK rendelet szabályait, annak ellenére, hogy ténylegesen a követelések fele nem vitatott volt. Ez magyarázható azzal, hogy ez a rendelet még nem vált igazán „bevetté” sem jogkereső közönség, sem a hivatásos jogalkalmazók, ügyvédek, bírák, titkárok körében. Ezt látszik igazolni az a körülmény is, hogy csak az utóbbi egy-két évben kezdtek szállingózni a bíróságokra az e rendelet tárgyi hatálya alá tartozó ügyek.

Az ügyek többségének gyors és hatékony lefolytatásáról informáltak az első intézkedés, elintézés idejére és a jogorvoslatok elbírálására vonatkozó adatok, amelyek persze nem vigasztalják azokat az ügyfeleket, akiknek adott esetben évekig húzódott a végrehajthatóvá nyilvánítási ügyük, az adós által igénybevevett összes jogorvoslat és a bíróság közreműködése folytán. A négy megye között nem volt számottevő különbség az ügyek intézésének hatékonyságában és időszerűségében, és nem voltak lemaradva az európai átlaghoz képest sem.

Érdekes jelenség volt megfigyelhető abban, ahogy a magyar bíróságok kezelik a Nyugat-Európából érkező határozatokat, azzal szemben, ahogy ott a mi határozataink szerepelnek. Legtalálékosabban úgy jellemezhetjük ezt a folyamatot, hogy *Nyugatról Keletre a bírósági határozatok szabadabban áramlanak, mint Keletről Nyugatra*. Nagyon régi ez a beidegződés, amely szerint hajlamosak vagyunk az gondolni, hogy a régi nyugati demokráciákban minden jobban működik, és ezért mindennel meg vagyunk elégedve, ami onnan érkezik. Ellenkező irányban viszont még mindig nagy a bizalmatlanság az új jogállamokkal szemben, alaposan körbejárják a határozatainkat, azok kézbesítését, fordítását, az adós tájékoztatását. Számos igazolást és mellékletet kérnek be utólag a bíróságainktól ezekre a körülményekre nézve. A jogorvoslatok kissé mechanikus hazai kezelése viszont nem alkalmas arra, hogy kiszűrje az esetleg becsúszó tényleges hibákat a kézbesítéssel kapcsolatban a származási államban. Ezt igazolja egyébként az egyik győri ügy is, amelyben az adós a végrehajthatóvá nyilvánítási határozat elleni fellebbezésében éppen arra hivatkozott, hogy nem kézbesítették neki Ausztriában a határozatot, mivel ő akkor már Magyarországon lakott, és a postahivatalban való letétbe helyezés útján így nem vehette át a fizetési meghagyást. A megyei bíróság az adós érveit nem fogadta el, nem folytatott le bizonyítást arról, hogy valóban megtörténhetett –e a kézbesítés vagy nem. Az adós, aki egyébként osztrák állampolgár volt és német anyanyelvű, ezt követően „hazament” és az alapügyben eljáró bíróság előtt megdöntötte a kézbesítési vélelmet, amely eredményeként az osztrák bíróság a 44/2001/EK rendelet szerint ki-

adott tanúsítványát visszavonta.³¹ Felmerül ezzel kapcsolatban egyszerre több kérdés is. Az első kérdés az, hogy ha az adós történetesen magyar anyanyelvű és az osztrák jogszabályokban is tájékozatlanabb, meg tudta volna tenni ugyanezt, meg tudta volna dönteni kint a kézbesítési vélelmet? Nem biztos. A másik kérdés pedig az, hogy az exequatur döntés elleni jogorvoslat betölti – e azt a célt, hogy lehetőséget adjon az adósnak a védekezésre a lakóhelyén is, pont azért, mert nehezebb lenne neki távol és idegen nyelven, idegen jogi környezetben a védekezését előterjeszteni. A jelenlegi helyzetben biztos, hogy nem. Rendkívül problematikus, hogy a jogorvoslati eljárásban gyakorlatilag egy idegen ország hatósága által, idegen jogszabályok által lefolytatott kézbesítés jogszerűségével szemben kellene megengedni az adósnak az ellenbizonyítást, miközben a végrehajtási állam másodfokú bírósága egyáltalán nincs abban a helyzetben, hogy reális és gyors döntést hozhasson erről. Be kellene szerezni a származási bíróság iratainak egy részét, meg kellene ismerni a származási ország kézbesítési jogszabályait, azok gyakorlatát, ezen kívül adott esetben a származási országban lakó tanúkat kellene meghallgatni – megkeresett külföldi bíróság útján felvett bizonyítás által. Ezeket az elvárásokat az exequatur elleni jogorvoslat a jelenlegi formájában nem képes betölteni.

A jogorvoslati eljárás tekinthető a fentiek alapján a határokon átnyúló végrehajtási eljárások egyik gyenge pontjának. A másik az illeték-kiszabást érintő bizonytalanság és káosz a gyakorlatban. Az Itv. 57.§(1) bekezdés m.) pontja alapján úgy tűnik, hogy a 44/2001/EK rendelet szerinti ügyekben a bíróságok általában rovatnak le illetéket a végrehajtási lapon, a 805/2004/EK rendelet szerinti ügyekben pedig hol kérnek illetéket, hol nem. Nagyon fontos lenne országosan egységes álláspontra jutni ebben, mert tarthatatlan, hogy az ügyfél illeték-kötelezettsége attól függjön, melyik bíróságon adja be a kérelmét. A harmadik kiemelendő problémás területe a külföldi végrehajtásoknak a külföldi végrehajtást kérővel szemben az inkasszó megkövetelése, ez az ismertett jogszabályok alapján helytelen gyakorlat, jelentősége azonban rövidesen megszűnik a Vht. küszöbönálló változása miatt, amely az inkasszó eltörlését hozza 2009. november 1-től. Mindezen túl a tartási ügyekben megfigyelt sok apróbb technikai hibát kellene csökkenteni a bírósági gyakorlatban.

A határokon átívelő végrehajtási eljárásokkal kapcsolatban feltárt problémakör mindazonáltal nem ölt olyan méreteket, hogy azzal a rendszer megfelelő működését kérdőjeleznék meg. Összességében elmondható, hogy a határozatok, bírói egyezségek és közokiratok EK rendeletek által szabályozott szabad áramlása ténylegesen megvalósult, és alapvetően jól működik. A rendeletek folyamatosan új értelmezési kérdések elé állítják a bíróságokat, az európai és a nemzeti jog együttalkalmazása miatt. A két jogrend párhuzamos és helyes alkalmazása az elkövetkező években is komoly kihívást jelent majd a tagállami bíróságoknak.

³¹ A Győri Városi Bíróságon folyt 0801-63.vh.426/2007. számú végrehajtási ügy

Irodalomjegyzék

- BRÁVÁ CZ OTTÓNÉ – SZŐCS TIBOR: Jogviták határok nélkül, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2003
- HESS, BURKHARD – PFEIFFER, THOMAS – SCHLOSSER, PETER: Report on the Application of Regulation Brussels I. in the Member States, Study JLS/C4/2005/3
- KAPA MÁTYÁS: Ha az adós nem fizet, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2006
- KENGYEL MIKLÓS – HARSÁGI VIKTÓRIA: Európai Polgári Eljárásjog, Osiris Kiadó, Budapest, 2006
- KENGYEL MIKLÓS – HARSÁGI VIKTÓRIA: Polgári eljárásjog, Osiris Kiadó, Budapest, 2006
- KENGYEL MIKLÓS: A határon átfelölő jogviták és a nemzetközi jogfejlődés In: Közjegyzők Közlönye 2008/1.
- KENGYEL MIKLÓS: A Tanács 44/2001/EK (Brüsszel-I.) rendeletének alkalmazása a hazai joggyakorlatban, Egy empirikus vizsgálat tapasztalatai In.: Európai Jog 2007/2.
- NAGY CSONGOR ISTVÁN: Az Európai Unió nemzetközi magánjoga, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2006
- WOPERA ZSUZSA – WALLACHER LAJOS (szerk): Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában, Complex Kiadó, Budapest, 2006

ESZTER GÉCZINÉ BÁRDOSI

DIE GRENZÜBERSCHREITENDEN
GERICHTSVOLLSTRECKUNGSVERFAHREN IN DER
UNGARISCHEN PRAXIS

(Zusammenfassung)

Die ungarischen Gerichtshöfe wenden seit nunmehr mehr als fünf Jahren die Verordnung (EG) Nr. 44/2001 des Rates an, welche die gerichtliche Zuständigkeit und die Anerkennung und Vollstreckung von Entscheidungen in Zivil- und Handelssachen regelt. Seit fast vier Jahren ist die Verordnung (EG) Nr. 805/2004 des Europäischen Parlaments und des Rates zur Einführung eines europäischen Vollstreckungstitels für unbestrittene Forderungen anzuwenden. Ich habe die Umsetzung der beiden Verordnungen in grenzüberschreitenden Vollstreckungsverfahren im Rahmen einer Erhebung untersucht, die ich zwischen Januar und Juni 2009 an den Gerichtshöfen der Komitate Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas und Veszprém durchgeführt habe. Meine Studie gliedert sich in drei Hauptteile. Im ersten Abschnitt skizziere ich die Hauptmerkmale meiner Nachforschungen, wie die erfasste Zeitspanne, die wesentlichen Charakteristika und Kategorisierung der gegenständlichen Fälle, sowie die Zielsetzung und Methodik meiner Untersuchung. Dann gebe ich eine Übersicht von den in besagten Rechtsfällen angewandten Rechtsnormen, wobei die Erläuterung der Bestimmungen der Verordnungen (EG) Nr. 44/2001 und 805/2004 anhand der untersuchten Causae erfolgt. Im letzten Abschnitt meiner Studie fasse ich schließlich die Daten und Ergebnisse der in

den vier Komitaten durchgeführten Untersuchung zusammen und versuche bezüglich der Daten, bei denen mir auch frühere Informationen zur Verfügung standen, eine Antwort auf die Divergenzen zu finden, und des Weiteren die Abweichungen zwischen den beiden Untersuchungen aufzuzeigen. Abschließend versuche ich eine Antwort auf die Frage zu finden, wie die europäischen Verordnungen zu den grenzüberschreitenden Vollstreckungsverfahren in der Praxis funktionieren und ob sie die an sie geknüpften Hoffnungen erfüllt – den freien Verkehr der Beschlüsse rascher und effizienter gestaltet – haben.